

Mogućnosti za razvoj ugostiteljstva na području grada Knina

Komšić, Marlena

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zadar / Sveučilište u Zadru**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:162:818463>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-30**

Sveučilište u Zadru
Universitas Studiorum
Jadertina | 1396 | 2002 |

Repository / Repozitorij:

[University of Zadar Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

Sveučilište u Zadru

Odjel za turizam i komunikacijske znanosti
Preddiplomski sveučilišni studij Kultura i turizam

Marlena Komšić

**Mogućnosti za razvoj ugostiteljstva na području
grada Knina**

Završni rad

Zadar, 2017.

Sveučilište u Zadru

Odjel za turizam i komunikacijske znanosti
Preddiplomski sveučilišni studij Kultura i turizam

Mogućnosti za razvoj ugostiteljstva na području grada Knina

Završni rad

Student/ica:

Marlena Komšić

Mentor/ica:

Doc.dr.sc. Đani Bunja

Zadar, 2017.

Izjava o akademskoj čestitosti

Ja, **Marlena Komšić**, ovime izjavljujem da je moj **završni** rad pod naslovom **Mogućnosti za razvoj ugostiteljstva na području grada Knina** rezultat mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na izvore i radove navedene u bilješkama i popisu literature. Ni jedan dio mojega rada nije napisan na nedopušten način, odnosno nije prepisan iz necitiranih radova i ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem da ni jedan dio ovoga rada nije iskorišten u kojem drugom radu pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj, obrazovnoj ili inoj ustanovi.

Sadržaj mojega rada u potpunosti odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Zadar, 19. prosinca 2017.

Sadržaj

1. UVOD	1
2. KNIN KAO TURISTIČKA DESTINACIJA	2
2.1. Povijest grada.....	4
2.2. Turističke atrakcije.....	7
2.3. Manifestacije u gradu.....	18
2.4. Postojeći ugostiteljski i smještajni objekti.....	21
2.5. Trenutna turistička ponuda grada.....	27
2.5.1. Potencijal za razvoj vjerskog turizma.....	30
3. UGOSTITELJSTVO KAO GOSPODARSKA DJELATNOST	32
3.1. Značaj ugostiteljstva u razvoju turizma.....	33
3.2. Turističko-ugostiteljski kadar i odnos s gostom.....	34
3.3. Kategorizacija i razvrstavanje ugostiteljskih objekata.....	35
3.4. Hotelijerstvo.....	36
3.5.1. Hotelijerstvo kao gospodarska djelatnost.....	37
3.5.2. Kategorizacija hotela.....	38
4. „IDEJNI RESTORAN KRČIĆ“	40
4.1. „Restoran Krčić“.....	40
4.2. Idejni jelovnik „Restorana Krčić“.....	43
5. ZAKLJUČAK	46
SAŽETAK	47
SUMMARY	48
LITERATURA	49
POPIS TABLICA	51
POPIS ILUSTRACIJA	52

1. UVOD

U analizi tematike završnog rada potrebno je prethodno postaviti problem, svrhu, ciljeve, znanstvene metode te predstaviti strukturu rada.

Rad je podijeljen na tri glavna dijela. U prvom dijelu je predstavljen grad Knin na objektivan način, njegova povijest, kulturno-povijesne i prirodne znamenitosti, manifestacije koje se održavaju, kao i postojeći ugostiteljski objekti koji zaokružuju sveukupnu ponudu. Također, u prvom dijelu rada opisana je i turistička ponuda grada Knina, trenutno najviše bazirana na aktivnom turizmu i naglasku na aktivnom sudjelovanju turista u aktivnostima u cilju psiho-fizičkog zdravlja. Prvi dio završava SWOT matricom koja najbolje prikazuje prednosti i nedostatke te mogućnosti i ograničenja bitne za tržišni nastup i budući turistički razvoj Knina kao turističke destinacije.

Na temelju spomenute SWOT analize utvrđeno je kako Kninu nedostaje ugostiteljskih objekata te je, na temelju toga, u trećem dijelu okvirno prikazan idejni restoran Krčić na mjestu ruševina starog restorana nedaleko od istoimenog slapa Krčić, koji je jedan od simbola grada Knina. Restoran bi zasigurno obogatio gastronomsku ponudu grada, a ugodni ambijent, prostrana terasa, sočni specijaliteti u vidu ribljih jela, kao i jela pripremljenih ispod peke i na roštilju marinirana domaćim maslinovim uljem, privukli bi i najzahtjevnije goste koji bi se vrlo brzo uvjerali u kvalitetu živopisnog „Restorana Krčić“. Također, prikazan je i idejni jelovnik koji je izradila sama autorica. Sastoji se od hladnih predjela, nekoliko vrsta juha, toplih jela te ribljih i mesnih jela, kao i deserta. Unutar jelovnika izdvojeni su i „specijaliteti kuće“. Restoran se, osim kvalitetne ribe, povrća uzgojenog u okolici Knina, ugodnog ambijenta na svježem zraku i povoljnog položaja, može pohvaliti i pristupačnim cijenama.

Preostaje još predstaviti i drugi dio rada kroz koji je općenito predstavljen kratak pregled uvoda u ugostiteljstvo kao gospodarske djelatnosti, opisana kategorizacija i razvrstavanje ugostiteljskih objekata unutar koje je stavljen poseban naglasak na hotelijerstvo i restauraterstvo te i sam značaj radnog kadra u ugostiteljstvu. Također, stavljen je i naglasak na važnosti ugostiteljstva u razvoju turizma zbog kojeg je i nastao prvi dio rada koji govori o turističkoj ponudi grada Knina da bi se kratko dao pregled svih raspoloživih resursa s kojima Knin danas raspolaže, te predstavilo rješenje za daljnji razvoj grada poticanjem razvoja ugostiteljstva, preciznije restauraterstva.

2. KNIN KAO TURISTIČKA DESTINACIJA

Grad Knin danas pripada Šibensko-kninskoj županiji te regiji sjeverne Dalmacije. Može se pohvaliti bogatom poviješću. Naime, Knin je kroz povijest bio prijestolnica hrvatskog kraljevstva u vrijeme kralja Dmitra Zvonimira te je poznat i pod imenom Zvonimirov grad. Prvi put ga spominje oko 950. bizantski car Konstantin VII. Porfirogenet, pod imenom Tenen. Smjestio se u kotlini bogatoj izvorima (Šimića vrelo, izvor rijeke Krke, Crno vrelo) i omeđenoj planinama (Dinara, Promina, Orlovica, Plješevica, Kozijak, Kom, dio Velebita) kroz koje protječe sedam rijeka (Krka, Butižnica, Orašnica, Kosovčica, Krčić, Marčinkovac, Radljevac). Planinski predjeli su ispresijecani plodnim poljima, i to Kninskim, Kosovskim, Mokrim te jednim dijelom i Cetinskim poljem. Knin svojim posjetiteljima nudi pravi pejzažni ugođaj, mnogobrojne prirodne kao i kulturno-povijesne i etnografske ljepote, a u samom centru posebnu pozornost plijeni Kninska tvrđava iz 9. stoljeća. Također, i rijeka Krka je posebni prirodni dragulj koja jednim svojim dijelom teče kroz Knin i predstavlja jedinstvenu turističku atrakciju. Naime, i sam izvor rijeke Krke nalazi se upravo u Kninu.

Što se tiče klime u Kninu, ona je submediteranska, s utjecajem planinskog zaleđa što podrazumijeva topla i suha ljeta, kratke i hladne zime. Najviše kiše bude u proljeće dok snijega zimi ima jako malo, najčešće samo u tragovima. Srednja godišnja temperatura zraka je 12,9 stupnjeva, a prosječan broj sunčanih sati iznosi 2 200 sati (*prema Gospodarski vodič grada Knina, 2007: 10*).

Knin se nalazi na tromeđi Like, Bosne i Dalmacije te je rezultat toga naseljenost različitih naroda pa je i sama kultura života u gradu dosta raznolika. Prema posljednjem popisu stanovništva, utvrđeno je da grad Knin ima oko 15 000 stanovnika, no međutim posljednje dvije godine priča se o masovnom iseljavanju te, prema današnjim crkvenim podacima, taj broj je puno manji (oko 13 000). Prije Domovinskog rata većinu stanovništva su činili Srbi, ali danas je situacija znatno drugačija. Prema posljednjem popisu stanovništva, u Kninu i okolici živi oko 76,5 % Hrvata, i 20,8 % Srba. Također, dobna struktura grada je dosta povoljna jer je čak jedna trećina stanovništva mlađa od 19 godina (*prema Gospodarski vodič grada Knina, 2007:7*). Nažalost, struktura nezaposlenih je izrazito nepovoljna te grad Knin spada među siromašnije gradove Hrvatske. Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, u rujnu ove godine prijavljeno je 2 100 nezaposlenih osoba, od čega su 57 % žene.

Privrednu osnovu danas čini poljoprivreda, uzgoj stoke, proizvodnja građevinskog materijala (Tvrtka Knauf), metalna industrija (Tvornica vijaka DIV d.o.o.)... Do 2000. godine u Kninu je bila razvijena i tekstilna industrija zahvaljujući firmi Kninjanka d.d. koja je u to vrijeme zapošljavala 800 radnika. No, ista je navedene godine otišla u stečaj te do danas više nažalost ne posluje.

„Knin sa svojom okolicom obiluje poljoprivrednim potencijalima. Obradivo zemljište zauzima gotovo 12. 500 ha, a čine ga oranice do 7 000 ha, zatim vinogradi 1 200 ha, voćnjaci u kojima prevladavaju bademi i orah oko 600 ha, livade i djeteline oko 2 500 ha, a ostalo su povrtnjaci na oranicama i okućnicama.“ (Gospodarski vodič grada Knina, 2007:13) Upravo vinogradarska i voćarska plantažna proizvodnja je najviše trenutno zastupljena. Što se tiče pak oranica, najzastupljenije su žitarice kukuruza i pšenice. Ako se priča o stočarstvu, najrazvijenije je ovčarstvo i kozarstvo, čemu pogoduje pomalo brdovito i planinsko područje pogodno za ispašu.

Knin ima vrlo povoljan i prometni položaj. Kninskim područjem prolazi nekoliko važnih kopnenih prometnica koje povezuju panonski i srednjoeuropski prostor s primorjem. Nedaleko od grada nalazi se i granični prijelaz Strmica koji povezuje Hrvatsku sa susjednom Bosnom i Hercegovinom. Također, Knin je i treće raskrižje željezničkih putova u Hrvatskoj. Željeznička veza preko Knina jedina je veza srednjodalmatinskih luka Zadra, Šibenika i Splita. *„Stratešku okosnicu cestovnog prometa čine glavni državni cestovni pravci koji kroz Knin prolaze ukupnom dužinom od 48,6 km. Cjelovitu cestovnu infrastrukturu čine i županijske ceste koje nadopunjuju mrežu državnih cesta u ukupnoj dužini od 23 km, te lokalne ceste“ (Gospodarski vodič grada Knina, 2007:12).*

Slika 1. Pogled s tvrđave na grad Knin

Izvor: <https://www.google.hr/search?q=grad+knin>

2.1. Povijest grada

Dobar geostrateški položaj Kninu je omogućio naseljavanje i život još od vremena prapovijesti. Zahvaljujući tome, Knin i njegova okolica mogu se pohvaliti mnoštvom nalaza i znamenitosti iz toga vremena, isto kao iz vremena antike te srednjeg vijeka.

Knin je nastao na brdu Spas, ispod kojeg su bila prva naselja iz doba prapovijesti te je razvojem tih naselja nastala i Kninska tvrđava koja se dodatno nadograđivala sve do doba Austro-Ugarske. Grad je od svojih ranih početaka pa do sada bio središte trgovine te, samim time, i poželjan za osvajače; od Ilira, Rimljana, Istočnih Gota, Avara, Slavena... Smatra se kako su se prvi Hrvati naselili u Knin već u prvoj polovici sedmog stoljeća. Ubrzo prihvaćaju kršćanstvo, nadograđuju postojeće građevine te grade svoje naseobine, crkve, samostane... Bili su i vrsni umjetnici te su samim time ostavili i velike tragove u kulturi, a smatra se kako je Knin bio mjesto nastanka i žarišta starohrvatske umjetnosti. Od 1040. godine Knin je bio i sjedište kninskog odnosno hrvatskog biskupa kojeg se smatralo i prvim kraljevim suradnikom. (prema <http://www.knin.hr/> stranica posjećena 18. 8. 2017.)

Posljednji hrvatski kralj Petar Svačić (Snačić) također je stolovao u Kninu, a nakon što gubi život u bitci s ugarskim kraljem Kolomanom na planini Gvozd, Knin prestaje biti prijestolnica te gubi status prijestolnog grada. Godine 1102. Hrvatska ulazi u zajednicu s Ugarskom te u to vrijeme nema zabilježenih većih događanja koji su obilježili tadašnje vrijeme.

Polovicom trinaestog stoljeća Knin je sjedište hrvatskog bana, nerijetko i kraljevog namjesnika hrvatskih zemalja hercega te u to vrijeme postaje ponovno politički i administrativno-upravni centar i širi se u veću srednjovjekovnu urbanu cjelinu za koju će se tijekom više stoljeća boriti mnogi ugarski vladari, ali i hrvatske velikaške obitelji poput kneževa Bribirskih i Nelipića. „*Kninsko naselje je također bilo zanimljivo kroz stoljeća i Turcima, Osmanlijama, Veneciji, Austriji, Napoleonu, sigurno i mnogima drugima o čemu ni ne postoje svjedočanstva ni dokazi u današnje vrijeme.*“ (Zelić, 2006:6)

Prema Tadić Šutri (2007:13) padom Bosne 1463. godine te porazom hrvatske vojske u Krbavskoj bitci 1493. godine, Turci prodiru i na kninsko područje, a 1522. grad pada potpuno pod tursku vlast te Knin gubi na značaju. Pod turskom vlašću je sve do 1688. godine kada ga konačno oslobađaju Mlečani zajedno s hrvatski domoljubima i novopridošlim pravoslavnim vjernicima.

Godine 1797. dolazi do propasti Mletačke Republike te Knin, zajedno s dotadašnjim posjedima Venecije u Dalmaciji pripada Austriji. Zelić u svome djelu *Knin-Kninska tvrđava* (2006) navodi kako time započinje razdoblje prve austrijske uprave u Dalmaciji koje traje sve

do 1805. godine kada Požunskim mirom Napoleonova Francuska dolazi u posjed ovog dijela Dalmacije i uvodi jedinstvenu upravu koja traje sve do 1813. godine. Iste godine Austrija zaposjeda Dalmaciju te 1816. biva proglašena kao Kraljevina Dalmacija sa svojom jedinstvenom upravnom, sudskom, crkvenom i vojnom vlašću. Dolazi do buđenja nacionalne svijesti kod Hrvata te Knin, uz Zadar i Split, postaje kula hrvatskog narodnog pokreta (*prema <http://www.knin.hr/povijest/> posjećeno 18. 8. 2017.*) U Kninu se formiraju i dvije političke stranke: Hrvatska narodna stranka koja se zalaže za uvođenje hrvatskog jezika u upravni i javni život i Autonomaška stranka koja traži posebnu autonomiju Dalmacije u Monarhiji po čemu proizlazi i sam naziv stranke. Godine 1865. Na „Krvavim kninskim izborima“ pobjeđuje Hrvatska narodna stranka na čelu s dr. Lovrom Montijem. Od bitnijih događanja u to vrijeme, svakako je važno istaknuti 1887. Godinu u Kninu kada grad dobiva prvi gradski vodovod, te se svake subote počinje održavati pazar i veliki godišnji sajmovi za blagdane Sv. Ante (13. lipnja) i Gospe od anđela (2. kolovoza). Iste godine na inicijativu kninskog župnika fra Luje Maruna, oca hrvatske arheologije, osnovano je Kninsko starinsko društvo koje je nekoliko godina poslije preimenovano u Prvi muzej hrvatskih spomenika. „*U tom razdoblju vrijedno je spomenuti osnivanje još nekih društava i udruga: Kninska glazba (1886.), Vatrogasno društvo (1888.), Hrvatska čitaonica (1891.), Starohrvatska prosvjeta (1895.), Lovačko društvo (1901.), Pjevačko i tamburaško društvo Zvonimir (1912.), nogometni klub (1913.)...*“ (*Tadić-Šutra, 2007:14*).

Godine 1918. dolazi do sloma Austro-Ugarske Monarhije te je osnovana Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca u koju ulazi i Dalmacija, a sam Knin ipak nešto kasnije pristupa istoj jer je Italija odmah nakon rata 1918. godine okupirala Knin, pa tako tek Rapalskim ugovorom (1920.) talijanska vojska napušta Knin. Raspadom Kraljevine SHS dolazi do uspostave Nezavisne države Hrvatske, gdje spada velikim dijelom i Knin te tako postaje sjedište župe koja nosi naziv Bribir Sidraga, a teritorijalno obuhvaća današnje drniško i kninsko područje te Bosansko Grahovo s okolicom. Dio kninskog područja koji je pripao Rimskim ugovorom Italiji i nije bio pod NDH, vraćen je 1943. u potpunosti. „*U ljeto 1941. godine, na kninskom području se javlja srpski četnički pokret, a 3. prosinca 1944. godine partizanske jedinice su, uz pomoć saveznika, nakon teških borbi ušle u Knin.*“ (*Zelić, 2006:9*)

Radi se o jednom od razdoblja najmučnijih za Knin i okolicu. Mnogi Hrvati napuštaju svoje dojmove te dolazi do velikih političkih prodora. „*Velikosrpska hegemonija pod krinkom, bratstva i jedinstva“ i tzv. jugoslavenstva poteživa samo srpski narod, a od svih drugih naroda u toj umjetnoj tvorevini na udaru s bili najviše Hrvati.*“ (*Tadić-Šutra, 2007:16*). U

ovo vrijeme dolazi do gradnje i razvoja novih objekata i postrojenja kao što su TVIK, Knin-gips, dinarka...

Knin je odigrao veliku ulogu 1990.-tih. Naime, raspadom SFR-Jugoslavije, većinski dio Srba ne prihvaća samostalnu Hrvatsku te, vođeni politikom „Velike Srbije“, proglašavaju „SAO Krajinu“, a za sjedište biraju upravo Knin. Tijekom ratnih zbivanja prouzročena je velika materijalna šteta, a mnoga kulturna dobra su razorena.

Vojno-redarstvenom akcijom poznatijom pod nazivom „Oluja“ 05.08.1995. oslobođen je Knin i njegova okolica od strane Hrvata, te se oslobođeni dijelovi vraćaju u ustavno- pravni poredak Republike Hrvatske. U spomen na taj dan, svake godine u gradu Kninu održava se proslava dana pobjede, ponajviše na tvrđavi gdje je sada već pokojni dr. Franjo Tuđman 06.08.1995. poljubio hrvatsku zastavu te time označio kraj rata i velikosrpske agresije.

Slika 2. Kip kralja Zvinimira

Izvor: www.google.hr/search?q=kip+kralja+zvonimira

2.2. Turističke atrakcije

Da bi određena destinacija bila atraktivna i zanimljiva turistima, mora postojat u istoj određena turistička atrakcijska osnova koja se sastoji od realnih turističkih atrakcija i potencijalnih turističkih atrakcija. Sam pojam „atrakcije“ dolazi od grčke riječi „atrahere“ što u prijevodu znači privlačiti pa je stoga i sam pojam „turistička atrakcija“ označava privlačnost određene znamenitosti odnosno aktivnosti sadrži neku dozu čari u sebi; bilo da je riječ o krajobrazu koji treba vidjeti, aktivnosti u kojima treba sudjelovati ili doživljaje koje pojedinac treba upamtiti.

„Turističke atrakcije, potencijalne i realne, turistički su resursi koji mogu privući ili već privlače turiste da posjete turističku destinaciju u kojoj se nalaze.“ (Kušan, 2002:23).

Prirodne atrakcije moguće je podijeliti i na prirodne atrakcije koje je stvorila priroda te antropogene stvorene od strane čovjeka. Također, prirodne atrakcije se dijele na one koje su same po sebi dovoljne da se zbog njih posjeti određena turistička destinacija, te na sekundarne koje posjeduju određenu dozu atraktivnosti, ali ne u tolikoj mjeri da bi turist isključivo njih posjetio istu destinaciju.

Prema *Svjetskoj turističkoj organizaciji (WTO)*, atrakcije je moguće podijeliti na prirodne i kulturno-povijesne atrakcije, te na klimatske uvjete, infrastrukturu i naposljetku na turističke usluge i dodatne sadržaje koje određena destinacija sadrži.

Grad Knin ima sve preduvjete da bi postao mala turistička destinacija. Nažalost, trenutna gospodarska kao i niz povijesnih događaja, koji mu sve do početka 21. stoljeća nisu omogućili da predstavi svoju ljepotu i raskoš kulturno- povijesnih dobara i svih prirodnih atrakcija, ne pogoduju nimalo razvoju turizma u ovom gradu.

Kninska tvrđava

Najprepoznatljiviji simbol kraljevskog grada Knina zasigurno je Kninska tvrđava iz 9. stoljeća koja je druga je po veličini vojna fortifikacija u Europi. Paić u svome djelu *Knin-hrvatski kraljevski grad (1998)* navodi kako tvrđava svoj konačan izgled dobiva tek u 18.stoljeću za što može zahvaliti ponajviše graditelju Alberghettiju iz Venecije, a sve do danas je dosta dobro očuvana. Sama tvrđava nalazi se na 345 m nadmorske visine. Podijeljena je na gornji, srednji i doljni grad koji su drvenim mostovima i mostićima međusobno povezani. Obrambeni zidovi dugi su cirka dva kilometra i na najvišim mjestima visoki i do 20 m. Sa sjeverne strane tvrđave nadovezuje se i brdo Spas, ispod kojeg su pronađeni ostaci

antičkog naselja, kao i ostaci rimskih grobova. Na ulazu u tvrđavu nalaze se velika kamena vrata građena u baroknom stilu do kojih se dolazi preko kameno-željeznog mostića. Neposredno iznad vrata stoji krilati lav s knjigom i križem u ruci i pokazuje razdoblje mletačke izgradnje. Nedaleko od ulaza smjestila se spomen-bista fra Luji Marunu, franjevcu-arheologu zasluženom za mnogobrojna otkrića starohrvatske kulture, Upravna zgrada muzeja, Starogradska vijećnica, galerija i zgrada muzeja.

Na tvrđavi se danas nalazi muzej, izložbeni prostor te restoran s ugodno uređenim ambijentom. Posjetitelje posebno privlače mnogobrojne puškarnice, zdenci, mostovi, tajni prolazi i Crkva Sv. Barbare sa starohrvatskim epitafom posvećena braći Ćirilu i Metodu. Odmah uz crkvu postavljeno je i zvono koje je pokojni papa Ivan Pavao II. poslao gradu prilikom svog posjeta Hrvatskoj. Kninska tvrđava je zaštićena kao urbanistička cjelina i upisana u registar Kulturne baštine Republike Hrvatske kao spomenik nulte kategorije (prema https://hr.wikipedia.org/wiki/Kninska_tvrđava_posjećeno_20.8.2017.). Prema podacima Turističke zajednice grada Knina, na Kninskoj tvrđavi je prošle godine prodano 8100 ulaznica, a ove godine se očekuje i povećanje od oko 12000 ulaznica do kraja studenog. Cijena ulaznice za posjetitelje koji nemaju prebivalište na području Knina je službeno 30 kn za odrasle, 15 kn za djecu stariju od 12 godina, studente, umirovljenike i organizirane grupe te je u istu uključen i posjet Kninskom muzeju. No, ovaj princip naplaćivanja ulaznica se često znao do sada ne primjenjivati. Naime, podaci zaposlenika Kninske tvrđave i muzeja govore o tome da se znalo raditi i o 70 000 posjetitelja godišnje.

Slika 3. Kninska tvrđava

Izvor: <http://www.knin.hr/povijesne-znamenitosti/>

Kninski muzej

U sklopu tvrđave nalazi se i prethodno spomenuti muzej koji u svom stalnom postavu ima izloženu etnografsku, u postavu arheološku, te jednim dijelom kulturno-povijesno i geološko-paleontološko građu. Muzejski prostor je u Domovinskom ratu dosta devastiran te je sam muzej otvoren poslije rata 1996. godine te od tada radi neprekidno sve do danas. Etnografska zbirka obuhvaća kućni pribor, predmeti tradicijskog rukotvorstva kao što je prerada vune, lončarstvo, košaraštvo i drvorezbarstvo, te narodne nošnje tipične za područje Dalmatinske zagore i Bukovice. Arheološka zbirka prikazuje svu građu s kninskog područja od prapovijesti do srednjeg vijeka, kao što su žrtvenici, portreti različitih božanstava, stele, tegule i dr. Geološki uzorci i fosili pronađeni u Kninu i neposrednoj okolini predstavljaju geološko-paleontološku zbirku koja je također izložena u Kninu. Godine 2015. obnovljena je zgrada 11 na tvrđavi u kojoj je smješten i izložen novi postav Domovinskog rata Oluja 95 koji je također vrlo posjećen od strane turista, ali i domaćih ljudi. U muzeju se često održavaju različite izložbe, najčešće s ratnom tematikom. Muzej je također zadužen za neistraženu arheološku zonu brda Spas koja je još uvijek predmet istraživanja (prema <http://hvm.mdc.hr/kninski-muzej,510:KNI/hr/info/> posjećeno 20.8.2017.).

Slap Krčić i Topljska gradina

Drugi simbol grada Knina zasigurno je slap Krčić, izvor rijeke Krke, koji nerijetko krasi razglednice ovoga grada, a nalazi se svega 5 kilometara od samog centra. Ime je dobio po istoimenoj rijeci Krčić, jednoj od pritoka rijeke Krke, a poznat je također i pod nazivom „Topoljski buk“. Sam slap je visok nekih 20 metara, a širok do 30 metara i ima samo jednu kaskadu (prema <http://www.tz-knin.hr/index.php/o-kninu/prirodne-znamenitosti> posjećeno 21.8.2017.). Ljeti se povremeno dogodi da slap presuši zbog nedostatka kiše, tako da je prizor najreprezentativniji u proljeće ili jesen. Zimi zna zalediti te je upravo „zaleđeni Krčić“ motiv raznih fotografija i razglednica o gradu Kninu. Nedaleko od slapa uređenja je i ribarska kućica s prekrasnim pogledom na rijeku koja je dostupna posjetiteljima za najam u privatne svrhe po dogovoru. Također, u blizini ribarske kućice smjestio se i ribnjak širom poznat po uzgoju mlade pastrve u izvorskoj, čistoj, pitkoj, hladnoj vodi, koja je zbog svega navedenog vrhunske kvalitete. Uz Krčić se pruža i stara neasfaltirana cesta (Napoleonova cesta) koja

pruža predivan pogled na slap pa je često omiljeno šetalište domaćih kao i stranih posjetitelja zbog romantičnog pogleda i netaknute prirode. Iznad slapa nalaze se prostrane livade s postavljenim kamenim klupama i stolovima, često odredište domaćih stanovnika za Praznik rada. Uz ovaj slap veže se i zanimljiva legenda o mostu i miru koja kaže da je nekada davno, na brdu lijevo od slapa, postojala utvrda koja je služila za obranu mosta od neprijatelja te da će ljudi ponovo izgraditi most kada Krčić više nikada ne presuši i kada ljudi prestanu međusobno ratovati. (prema <http://www.kulturni-turizam.com/hrv/sadrzaj/knin/2474/opsirnije> posjećeno 22.10.2017.)

Topoljska gradina nalazi se poviš slapa Krčić te je do nje moguće doći već spomenutom makadamskom cestom. Na gradini se ističe veliki katolički križ podignut u spomen svim hrvatskim braniteljima te je često odredište mnogobrojnih hodočasnika, posebno na katolički blagdan Velikog petka kada se održava procesija „Put križa“.

Slika 4. Slap Krčić

Izvor: <http://www.knin.hr/prirodne-znamenitosti/>

Burnum

Desetak kilometara od grada, u mjestu Ivoševci, u smjeru prema Zadru, nalazi se vrlo važan arheološki lokalitet Burnum, koji se nalazi unutar Nacionalnog parka Krka, gdje se nalazi trenutno recepcija te je i jedan od službenih ulaza u park. Radi se dosta očuvanim ostacima jedinog vojnog rimskog amfiteatra u Hrvatskoj iz prvog stoljeća. Oko 300 metara od amfiteatra u smjeru Knina, nalaze se lukovi za koje se smatra da su pripadali nekada zgradi vojnog zapovjedništva. Čitav kompleks smjestio se na strateški važnom položaju s kojeg se

mogao dobro kontrolirati prijelaz preko rijeke. Nakon što je otišla vojska, vojni kompleks je postao municipij i, kao takav, postojao sve do kasne antike. (prema <http://www.npkrka.hr/stranice/rimski-vojni-logor-burnum/97.html> posjećeno 23.8.2017.)

U spomen na gladijatorske borbe koje su se održavale na spomenutom amfiteatru, svake godine u kolovozu, održavaju se Burnumske ide u sklopu organizacije „Javne ustanove Nacionalni park Krka“, gdje kostimirani gladijatori i plesačice nastoje oživiti duh starog Rima makar na jedan dan u godini.

Slika 5.Burnum

Izvor: <http://www.np-krka.hr/stranice/burnum-amphitheatre-and-archaeological-collection-burnum/21/en.html>

Manastir Krka

Sedam kilometara od Burnuma, u smjeru Zadra, u naselju Kistanje, smjestio se Manastir Krka- duhovno središte vjernika pravoslavne vjeroispovijesti posvećeno Sv. Arhanđelu. Manastir je smješten na obali rijeke Krke, po čemu je i dobio ime te se također nalazi u unutar „Javne ustanove Nacionalni park Krka“. Posebna atrakcija su mali brodići koji voze turiste do Roškog slapa. Uz bok samom manastiru stoji i crkva izgrađena u bizantskom stilu ispod koje se nalaze katakombe u kojima je moguće vidjeti kosture i lubanje koje se još uvijek istražuju. Neslužbeni izvori tvrde kako su katakombe vodile čak i do Skradina. Posjetiteljima na raspolaganju stoji vodič čije su usluge uključene u cijenu ulaznice Nacionalnog parka Krka.

Slika 6. Manastir Krka

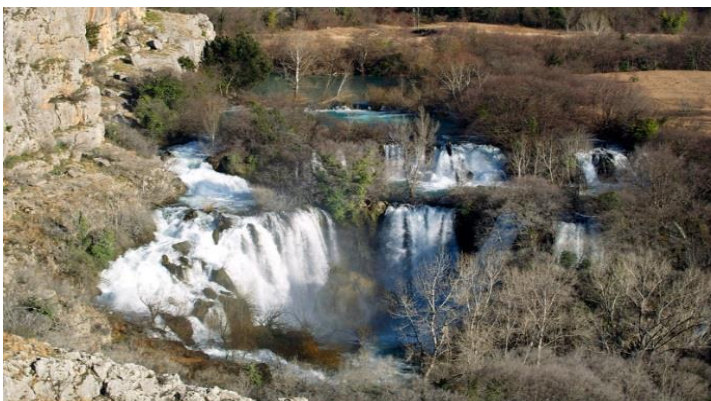

Izvor: <http://www.npkrka.hr/stranice/manastir-krka/19.html>

Manojlovački slap

Svega 300-tinjak metara od arheološkog lokaliteta Burnum smjestio se slap Manojlovac, treći i najviši slap Nacionalnog parka Krka, ukupne visine 59,6 m. Do samog slapa nešto je teže doći prosječnom turistu obzirom da je kanjon slapa bogat submediteranskim raslinjem, no u pogledu je moguće uživati s romantičnog vidikovca kojeg je još davne 1875. godine posjetio austrijski car Franjo Josip I. i njegova supruga Elizabeta, poznatija u narodu pod imenom Sisi. U čast tome izgrađena je i spomen-ploča na vidikovcu. Također, vidikovac je opremljen drvenim klupama i stolom te mnogobrojni posjetitelji se nerijetko odluče za i piknik upravo na ovom mjestu.

Slika 7. Slap Manojlovac

Izvor: <http://www.npkrka.hr/stranice/manojlovacki-slapovi/81.html>

Bilušića buk

Bilušića buk prvi je Nacionalnog parka Krka, kao i samog toka rijeke. Smjestio se u mjestu Radučić, 15tak kilometara od Knina u smjeru Zadar, te svega 4 kilometra od Manojlovačkog slapa. Od ceste je moguće doći jednim dijelom autom starom makadamskom cestom, a drugi dio samo pješačkom stazom s oko 20 minuta hoda. Ovo je jedini slap rijeke na kojem nema energetskog iskorištavanja vode te je zbog toga upravo poželjan kod turista željnih doživljaja istinske prirode. Ovaj slap je vrlo bučan te se u blizini slapa nalaze i dvije mlinice. Odlično su sačuvana i vrlo dobro vidljiva i „mrtva sedra“ na slapu.

Crkva Gospe velikog hrvatskog krsnog zavjeta

Crkva Gospe velikog hrvatskog krsnog zavjeta trenutno je najveća crkva u Hrvatskoj s unutarnjim prostorom veličine 1500 m kvadratnih. Gradnja je započeta 2011. godine, a ista je dovršena 2015. godine. Arhitektonsko rješenje potpisuje arhitekt Jerko Rošin, a interijer crkve uređen je prema nacrtima arhitekta Ante Vrbana koji je u Londonu za istu primio regionalnu nagradu InternationalPropertyAwards 2016 za najbolje uređen javni prostor na području Europe. (prema <http://lokalni.vecernji.hr/gradovi/interijer-crkve-u-kninu-najbolje-ure-eni-javni-prostor-u-europi-608> posjećeno 20.8.2017.). Crkva je moderno uređena te je i energetski učinkovita zahvaljujući mnogobrojnim prirodnim materijalima koji su korišteni prilikom izrade. Do izražaja posebno dolazi svjetlost i rasvjeta, a arhitekt je posebno naglasio svjetlosne stupove u obliku Krčića, jednog od simbola grada Knina, dok su kapiteli stupova replike krune kralja Zvonimira. Crkva se može pohvaliti mnogobrojnim vitrajima poznate slikarice i časne sestre Zdravke Spomenke Milić. Visoko u fasadi otvor tvori veliki križ kroz koji svjetlost prodire u unutrašnjost crkve što daje posebnu draž, unoseći tako toplinu u prostor i čineći ga ugodnim, umirujućim i poticajnim za molitvu. Oltar crkve izgrađen je od bračkog kamena. S desne strane nalazi se ispovjedaonica, a s lijeve kapela sad već Blaženog Ivana Pavla II. Crkva ima oko 700 sjedećih mjesta. Investitor same crkve bila je Franjevačka provincija Presvetog Otkupitelja, na čelu s fra Josipom Gotovcem. Projekt izgradnje ove crkve stajao je oko 24 milijuna kuna, od čega je nešto više od 9 milijuna kuna sufinancirano od strane Vlade Republike Hrvatske. Čim se počelo s izgradnjom crkve, podigle su se mnogobrojne kontroverze i rasprave treba li jedan grad poput Knina tako veliku i skupu crkvu te je li to zaista bio prioritet ovom gradu.

Slika 8. Crkva Gospe velikog hrvatskog krsnog zavjeta

Izvor: <https://www.google.hr/search?q=crkva+gospe+velikog+hrvatskog+krsnog+zavjeta+knin>

Crkva Sv. Ante Padovanskog i samostan

Crkva datira s početka 18. stoljeća kada je izgrađena na temeljima prijašnje starovjekovne crkve. Posvećena je Sv. Anti Padovanskom koji je i zaštitnik grada Knina. Rekonstruirana je i rušena kroz iduća dva stoljeća. Posebno je stradala u Domovinskom ratu od strane Srba, kada ostaju samo temelji i goli zidovi. Nakon oslobođenja i „Oluje“, u grad se vraćaju franjevci koji ponovno grade crkvu, a ista svoj konačan izgled dobiva tek 1998. godine zahvaljujući arhitektima Nenadu Fabijaniću i Božidaru Uršuliću. Crkva, zajedno s franjevačkim samostanom u kojem je život proveo i već spomenuti fra Lujo Marun, tvori poveći franjevački kompleks.

Crkva Sv. Jakova

Jednobrodna Crkva Sv. Jakova, sa svojom polukružnom apsidom i s pročeljem povezanim zvonikom, građena je u 18. stoljeću te spada u tipične primjere neostilske građevine u Dalmatinskoj zagori. Spomenik je kulture Republike Hrvatske. Nalazi se 5 kilometara od centra grada. Minirana je i spaljena u Domovinskom ratu od strane Srba, pri čemu je uništen vrijedan kip zaštitnika Sv. Jakova. Crkva je obnovljena tek 2000. Godine, a umjesto kipa Sv. Jakova, akademski slikar Josip Biffel naslikao je sliku sveca.

Slika 9. Crkva Sv. Jakova

Izvor: <http://grad-knin.net/blog/hrvatska/crkva-sv.-jakova-spomenik-kulture-rh-u-kninu>

Spilja Gospe Lurdske

U selu Golubić, 10 kilometara od Knina u smjeru graničnog prijelaza Strmica, nalazi se malo svetište posvećeno Gospi Lurdskoj. Svetište je podignuto 1931. u prirodnoj spilji u zaseoku Šimići po uzoru na svetište u Lurdu. (prema <http://huknet1.hr/?p=23152> posjećeno 25.9.2017.). Najstariji stanovnici toga mjesta tvrde kako su svetište u to vrijeme posjećivali mnogobrojni hodočasnici s područja današnjeg Balkana, kako bi se pomolili ili zavjetovali, moleći Gospu da im pomogne u rješavanju problema koji su ih zadesili. Svetište je stradalo najprije u Drugom svjetskom ratu, nakon čega je uskoro obnovljeno, pa opet u Domovinskom kada je i čitav zaseok Šimića spaljen i uništen. Danas je svetište ponovno uređeno, posjetitelja ima, najviše u proljeće, a službena Sv. misa u spilji održava se na Blagdan Velike Gospe. Nažalost, informacija o ovom svetištu u službenoj literaturi nema, no činjenica je da spilja privlači mnogobrojne vjernike te da odiše toplinom i mirom, čemu pogoduju i kapljice vode koje tajanstveno padaju sa svoda spilje pa svemu tome pridaju posebnu čar.

Slika 10. Spilja Gospe Lurdske

Izvor: <https://www.google.hr/search?q=spilja+gospe+lurdske+knin>

Vila rustica u Orliću

Vrlo važan arheološki lokalitet Vila rustica najvjerojatnije iz 2. stoljeća, nalazi se samo 10 km od Knina, kod mjesta Biskupija. Radi se o ostacima antičkog gospodarsko-stambenog, ali i ladanjskog prostora koji je prvotno bio namijenjen odlikovanim isluženicima u antičko doba. Vila je slučajno otkrivena 1981., a istraživanja traju do danas i provodi ih Kninski muzej. Antički zidovi, kupalište te mozaik veličine jednog kvadrata jako su dobro očuvani te su vrlo bitan i jedinstven lokalitet iz navedenog razdoblja na kninskom području. (prema riječima prof. dr. M. Zaninovića) Također, u blizini vile pronađeni su i mnogobrojni nalazi poput novca, keramike i tegula.

Trg Oluje

Glavni trg smješten je u centru grada, gdje se nerijetko održavaju koncerti, karnevali i sajmovi, kao i velika proslava povodom obilježavanja Dana pobjede 05. kolovoza. Na trgu je 2011. godine postavljen spomenik hrvatske pobjede Oluja 95. Spomenik ima oblik slova V koje, samo po sebi, simbolizira pobjedu i posvećen je svim hrvatskim braniteljima. Za ovaj monumentalni spomenik zaslužan je istaknuti arhitekt Petar Dolić porijeklom iz Gospića te Studio AP projekt iz Zagreba. Naime, upravo su oni povezali arhitekturu sa skulpturom, stvorivši tako ovaj nacionalni spomenik. Ukupna vrijednost projekta „Spomenik hrvatske pobjede Oluja 95“ koštao je oko 6 milijuna kuna, djelomično je financiran od strane Vlade Republike Hrvatske, a drugi dio su prikupljene donacije. „Prostor samog slavluka –

paviljona je natkriveni i zaštićeni prostor koji nije u potpunosti fizički zatvoren. Time on označava mjesto u kojem se na trenutak zaustavljamo, slavimo, molimo, odajemo počast (paljenje svijeća, polaganje vijenaca...). Njegova forma slavoluka aludira na pobjedu.“ (<http://www.arhitekti.hr/spomenik-oluja-95.aspx>) Posebnu pažnju plijene mnogobrojni memorijalni tekstovi koji su ostakljeni i ugrađeni u pod samog trga. Motivi navedenih memorijalnih tekstova su vojne operacije koje su prethodile oslobođenju Hrvatske, kao i pomno odabrani stihovi ratne poezije.

Šarena jezera

Nedaleko od slapa Krčić, otprilike 4 kilometra u smjeru Biskupije, nalaze se jezera poznata u narodu pod nazivom Šarena jezera. Radi se o prirodnim jezerima nastalima od kraka rijeke Krke koji u jednom trenutku nailazi na nepropusno tlo te se tako od podzemnih voda formiraju jezera. Nastanjena su klenom i šaranom. Prosječna im je dubina 11 m. Iako dosta hladna, ljeti su nerijetko znala biti omiljeno kupalište mladih. No. Posljednjih godina su sve manje popularna jer se u narodu proširila priča kako su ista postala stanište otrovnih algi (neslužbene informacije).

Biskupija kod Knina

U mjestu Biskupija 10-tak kilometara od centra pronađeni su ostaci „Pet crkava“ na lokalitetima Lopuska glavica, Sv. Trojica, Stupovi, Crkvine i Bukorovića podvornica. Radi se o jednom od najznačajnijih nalazišta iz starohrvatske povijesti. Smatra se da datira od 9. do 11. stoljeća, a neki izvori spominju kako je u današnjoj Biskupiji stolovao i pogubljen hrvatski kralj Zvonimir. (prema <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=7878> posjećeno 21.8.2017.). Najznačajnije nalazište je Crkvina gdje su pronađeni ostaci trobrodne bazilike Sv. Marije sa samostanom i grobljem, a najvrjedniji nalaz zasigurno je trokutni zabat s Gospinim likom (dio oltarne pregrade) kao najstariji Gospin lik u hrvatskoj umjetnosti koji se danas čuva u Muzeju arheoloških spomenika u Splitu. „*Otkrićima starohrvatskih spomenika u Biskupiji utemeljuje se hrvatska nacionalna arheologija kao i Muzej hrvatskih arheoloških starina u Kninu.*“ (<http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=7878> posjećeno 21.8.2017.). Trenutna vlast radi na tome da se na ovom mjestu izgradi arheološki park.

Marunuša

Marunuša je naziv za obalu rijeke Krke koja se nalazi na ulazu u Knin iz smjera Šibenika. Omiljeno je šetalište Kninjana posljednjih godina. Na desnoj strani obale nalazi se vježbalište na otvorenom namijenjeno odraslima i djeci za sport i rekreaciju, a na lijevoj strani smjestila se Ekološka udruga Krka Knin zajedno sa svojim splavom i kanuom, caffe barom i trampolinom za djecu.

2.3. Manifestacije u gradu

Tradicionalne manifestacije igraju važnu ulogu u kreiranju turističkog proizvoda te pojačavaju turističku privlačnost destinacije. U Kninu i okolici odražavaju se već dugi niz godina različite kulturne, zabavne kao i vjerske manifestacije koje obogaćuju turističku ponudu grada. Iste su namijenjene kako stranim, tako i lokalnim posjetiteljima u svrhu jačanja pripadnosti i zabave, kao i očuvanja povijesti, etnologije i kulturnog identiteta.

Proslava Dana pobjede

Vjerojatno najpoznatija manifestacija širom Hrvatske zasigurno je proslava Dana pobjede u spomen na vojno- redarstvenu operaciju „Oluja 95“ koja se slavi svake godine 05. kolovoza. Koliko je ova proslava bitna, govori činjenica da ju je na dvadesetu godišnjicu 2015. godine posjetilo oko 100 000 ljudi. Toga dana nerijetko je svake godine slučaj da mnogobrojni politički dužnosnici i poznate osobe svojim prisustvom uveličaju ovaj dan te sudjeluju u velikoj procesiji, mimohodu i podizanju zastave na tvrđavi pa se cijeli državni vrh na jedan dan preseli u Knin. Sam program počinje već nekoliko dana ranije, a popraćen je mnogobrojnim zabavnim i športskim aktivnostima. Proslava završava zabavnim programom na Trgu Oluje gdje se svake godine održava koncert. Nepisan je običaj da najčešće nastupa Marko Perković Thompson sa svojim bendom, a poslije koncerta zabava se nastavlja do ranih jutarnjih sati u obližnjim kafićima.

Dan grada

Blagdan Sv. Ante, koji se slavi 13.6., ujedno je i službeni dan grada Knina. Sva poduzeća i ustanove na razini grada taj dan ne rade, proslava započinje jutarnjom procesijom kroz grad, a

cjelokupni događaj popraćen je različitim športskim i zabavnim sadržajima. U popodnevnim satima održava se misa u čast Sv. Anti i veliki blagoslov djece posebno popularan među lokalnim stanovništvom.

Zvonimirovi dani

Manifestacija se najčešće održava dva dana u lipnju na Kninskoj tvrđavi te nastoji uprizoriti život u doba srednjeg vijeka za vrijeme vladavine kralja Zvonimira, koji je za svoju prijestolnicu izabrao baš Knin. Održava se igrokaz, viteški turnir, likovna radionica kao i radionice streličarstva, kovanje starog novca, rukovanje mačem, kao i sajam starih obrta, suvenira i domaćih autohtonih proizvoda, a posjetitelji se kroz cijeli program imaju priliku upoznati s poviješću, tradicijom i kulturnom baštinom Zvonimirovog grada.

Slika 11. Manifestacija Zvonimirovih dana u gradu Kninu

Izvor: <http://www.tz-knin.hr/index.php/dogadanja/kulturne-manifestacije>

Burnumske ide

Manifestacija organizirana od strane Javne ustanove Nacionalni park Krka koja se održava svake godine 13. ili 15. dana u kolovozu. Naime, u vrijeme cara Augusta, upravo su ti dani bili neradni u cijelom mjesecu i radilo se o noćima punog mjeseca. Burnumske ide se održavaju na Burnumu, već spomenutom rimskom amfiteatru, a nastoje uprizoriti život Rimljana u antičko doba kroz različite izložbe suvenira, hrane, oružja, predstave, borbe gladijatora... Posebno su zanimljive radionice šminkanja i izrade frizura prilagođene antičkom vremenu. Ulaz za sve posjetitelje je besplatan, kao i sudjelovanje na radionicama, a uvedena je i besplatna linija autobusa iz Šibenika, Drniša i Knina.

Slika 12. Prizor s Burnumskihida

Izvor: <http://www.npkrka.hr/clanci/x-burnumske-ide-2016-NP-Krka/243.html>

Grr festival

Festival nekomercijalne glazbe (najčešće Rock 'n' Roll) održava se neprekidno od 2009. godine u prirodi, nedaleko od Knina. Posjetitelji festivala najčešće kampiraju te tako mogu nesmetano uživati u prirodi, grillu i sve to po vrlo pristupačnim cijenama. Organizirana su i dnevna događanja kao što su balote i turnir u odbojci. Festival se do sada nekoliko puta održavao na Krčiću, no cilj je da se održava na različitim lokacijama kako bi se, kako strani posjetitelji festivala tako i domaći, upoznali što bolje s prirodnim znamenitostima koje nudi Knin i njegova okolica. Festival je u organizaciji kninskog lokala Caffe bar A3, A dvodnevna ulaznica košta otprilike 80 kn.

FRK festival

Festival ruralne kulture koji ima za ciljeve prvenstveno potaknuti građane Knina na aktiviranje turističkog razvoja područja i poticanje ekološke osviještenosti, razvoj seoskog turizma te naposljetku upoznavanje šire javnost s ljepotama Knina. Festival je u organizaciji Ekološke udruge Krka i održava se već 12 godina. Program se sastoji od akcija čišćenja, izlaganja autohtonih proizvoda i usluga, tematskih radionica za djecu i odrasle, igranje briškule i trešete, jahanje magaraca, safari spust kajakom, vožnju splavom i mnoge druge slične aktivnosti. Festival završava zabavnim programom uz pop, rock i etno glazbu.

Maškare

Knin, kao i mnogi drugi gradovi diljem Hrvatske, u vrijeme fašnika ima svoj mali karneval. U Kninu se ona održava na Trgu Oluje, a gradska povorka počinje od Osnovne škole Domovinske zahvalnosti i završava paljenjem, u narodu poznatog krnje, na obali rijeke Krke na izlazu u grad. Također, zabavni program proslave maškara održava se i u Domu hrvatske vojske gdje zabava pod maskama nerijetko potraje do ranih jutarnjih sati.

Moto party

Na Marunuši, uz obalu rijeke Krke, u kolovozu se održavaju sad već tradicionalni moto susreti u organizaciji „MK“ Tenen. Na susrete svake godine pristižu bajkeri iz cijele Hrvatske i Bosne. Procjenjuje se da na partiju bude 500tinjak ljudi, u popodnevnim satima imaju defile kroz grad, zatim idu na Krčić gdje se druže s prijateljima i članovima moto kluba uz hladno pivo i besplatan grah.

Osim navedenih manifestacija, u Kninu se još održava i Mali Knin fest (dječji festival), Nacionalna izložba pasa, Božićni koncert, Kijevski književni susreti, kao i mnoge druge manifestacije.

2.4. Postojeći ugostiteljski i smještajni objekti u Kninu

OPG Duvančić

Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo u sklopu kojega se nalazi restoran „Pilipovi dvori“, vinarija i sobe za smještaj pod nazivom „Konoba dida Marka“. Specifičnost smještaja ovog OPG-a je u tome što se sobe nalaze u bačvama u kojima se nekada skladištilo vino, a uređene su u skladu s 19. stoljećem. Ambijent je ugodan i pomalo starinski, ali moderno uređen te je prava atrakcija za goste željne uživanja u miru tipičnog dalmatinskog sela i stoljetne tradicije. Sobe su dvokrevetne, sve moderno opremljene LCD televizorima, klima uređajima, kao i besplatnim pristupom internetu po punoj brzini. Cijena najma jedne sobe po danu stoji oko 400 kn, doručak je uključen u cijenu, a gosti ostvaruju popust od 20% na hranu ukoliko ručaju ili večeraju u restoranu na Agroturizmu Duvančić. Također, na raspolaganju im stoji i prekrasno uređen bazen te tereni za tenis i balote. Konobi dida Marka dodijeljena je najviša

kategorija u kategorizaciji soba na seoskim domaćinstvima 4 sunca. (prema <http://www.agroturizamduvancic.com/> posjećeno 25.9. 2017.)

Što se tiče restorana, jela su pripremljena prema tradiciji ovog dalmatinskog kraja, a hrana potječe iz vlastite proizvodnje i susjednih OPG-ova. Glavni specijaliteti su ipak peka i janjetina s ražnja. Ovaj restoran 2013. godine osvojio je drugu nagradu za „najbolje agroturističko imanje u Dalmaciji“. Raspolaže sa 60 mjesta u zatvorenom prostoru, kao i još dodatnih 20 u dvorištu. Gostima se nudi 7 vrsta vina iz domaće proizvodnje.

Slika 13. Fotografija sobe na OPG-u Duvančić

Izvor: <http://www.agroturizamduvancic.com/smjestaj>

Hotel Mihovil

Obiteljski hotel smješten u predgrađu. Izoliran je od gradske buke. Pogodan za održavanje različitih seminara i kongresa zbog moderno opremljenih dvorana u kojima je moguće organizirati seminari, susreti, konferencije i društveno-kulturne priredbe. Raspolaže s 32 sobe, uglavnom mješovitog tipa (apartmani, jednokrevetne sobe, dvokrevetne sobe i trokrevetne sobe) koje su opremljene televizijom, satelitskim programom, telefonom, mini barom, klimom, kao i internetom. Specifičnost ovog hotela je što ima posebne sobe za pse obzirom da u istom često odsjedaju lovci. (prema <http://www.tz-knin.hr/index.php/smjestaj> posjećeno 22.8. 2017.)

Sobe „Šime & Joso“

Ugodno namještene sobe kapaciteta 14 kreveta (jednokrevetne i dvokrevetne) u centru grada što dosta pogoduje popunjenosti istih. Sobe su kategorizirane s dvije zvjezdice te su opremljene internetom, klima- uređajem, kao i internetom. Cijena po osobi je od 90 do 150

kn, ovisno o periodu najma, a uključen je najčešće i doručak. (prema <http://www.tz-knin.hr/index.php/smjestaj> posjećeno 22.8. 2017.)U prizemlju se nalazi istoimena pizzeria koja gostima nudi pizzu ispod krušne peći te tjesteninu na različite načine po vrlo prihvatljivim cijenama.

Sobe „Bičanić“

Nedaleko od centra, uz obalu rječice Orašnice smještene su Sobe Bičanić. Raspoložu sveukupno s 8 soba, od kojih su pet dvokrevetnih i tri peterokrevetne. Sobe su opremljene klima-uređajem, slobodnim pristupom internetu (freewifi), LCD televizorom, a svaka ima i balkon. Cijena po osobi za jedno noćenje je 75 kn.(prema <http://www.tz-knin.hr/index.php/smjestaj> posjećeno 22.8. 2017.)

Sobe „Slatki snovi“

Sobe se nalaze 1 km od centra grada. Moderno su namještene i opremljene automatiziranim modernim instalacijama, klimama te LCD televizorima. (prema <http://www.tz-knin.hr/index.php/smjestaj> posjećeno 22.8. 2017.)U ponudi su jednokrevetne, dvokrevetne i trokrevetne sobe, a sam objekt ima prekrasan pogled na kninsku ljepoticu- tvrđavu.

Sobe „Nada Žunić“

Pet dvokrevetnih soba smještenih u blizini centra, sve su opremljene televizorom, centralnim grijanjem, kao i internetom. Cijena po osobi za jedno noćenje je 100 kn.

Prenočište „Tri lovca“

U prizemlju se nalazi restoran koji je otvoren Kninu još davne 1973. te posluje sve do danas. (prema <http://www.tz-knin.hr/index.php/smjestaj> posjećeno 22.8. 2017.). Glavni specijalitet kuće zasigurno je janjetina na ražnju s cijenom od 120 kn/kg. Gosti mogu jesti u zatvorenoj sali, kao i u natkrivenoj bašti. Restoran je vrlo popularan među lokalnim stanovništvom zbog ukusne mlade janjetine s obližnje Promine, kao i vrlo pristupačnih cijena. Gostima na raspolaganju stoje i jednokrevetne, dvokrevetne te trokrevetne sobe koje se nalaze iznad

restorana. Opremljene su klima-uređajima, televizorom i internetom, a neke od njih imaju i balkon. U ponudi je i soba s računalom i printerom, što je vrlo praktično za goste koje posao dovede u Knin. Također, s druge strane prenoćišta nalaze se prostorije za pse obzirom da su lovci česti gosti. Na recepciji prenoćišta je moguće dobiti i dodatne usluge prijevoza kao i organizirane jednodnevne izlete na atraktivne lokacije u obližnje Nacionalne parkove, kao i druge atraktivne lokacije. Recepcija radi 0-24.

Prenoćište „Kukolj“

Pet kilometara od centra grada na raspolaganju gostima stoji pet kreativno namještenih dvokrevetnih i trokrevetnih soba. Sve su opremljene internetom i televizorom s mogućnošću korištenja kuhinje. Sobe su posebno namijenjene gostima koji vole prirodni okoliš te su privrženi tradicijskoj kulturi. Specifičnost ovih soba je to što su namještene u eko stilu. Naime, u sklopu prenoćišta nalazi se mala eko knjižnica s edukativnim materijalima vezano za zaštitu okoliša i prirodne ljepote grada. Također, za razliku od drugih objekata, postoji mogućnost odlaganja otpada za ponovno recikliranje kao što je papir, boce, stare baterije, bio otpad /kompostiranje, EE otpad... Gosti imaju mogućnost i iznajmiti bicikle i to besplatno. Cijena najma sobe za jednu noć iznosi 100 kn po osobi.

Hotel Ivan

Hotel Ivan nalazi se 5 km od centra grada i kategoriziran je s tri zvjezdice. Svojim gostima nudi bar i restoran. Sve su sobe u ovom hotelu klimatizirane i sadrže TV te besplatan pristup internetu, a pojedine uključuju prostor za sjedenje i opuštanje s udobnim kaučom. Prosječna cijena najma sobe za jednu noć s uključenim doručkom je oko 330 kn. Cijena uključuje i korištenje vanjskog bazena. (prema <http://www.tz-knin.hr/index.php/smjestaj> posjećeno 22.8. 2017.)Također, u sklopu restorana nalazi se dvorana s kapacitetom od 200 gostiju u kojoj se organiziraju pirovi, kao i druge proslave.

Restoran „Tvrđava“

Restoran koji se nalazi odmah na ulazu u Kninsku Tvrđavu po kojoj je i dobio ime. Glavni specijalitet restorana također nosi naziv „tvrđava“ te se radi o plati miješanog mesa po cijeni od 150 kn za dvije ili više osoba. Svakodnevno u ponudi restoran ima više vrsta toplih obroka

po vrlo povoljnim cijenama pa je popularan i među lokalnim stanovništvom. Također, vrlo traženi su i tipična dalmatinska jela poput jela ispod peke; ribe, teletine, svinjetine, puretine, piletine, primamljivih priloga, salata i ukusnih palačinki. Restoran je moguće zakupiti po dogovoru i za privatne zabave poput pireva ili pak krstinki.

Slika 14. Unutrašnjost restorana „Tvrđava“

Izvor: http://www.tz-knin.hr/images/gastro/tvdrava/20160317_121448.jpg

Restoran „Kralj Zvonimir“

Restoran se nalazi u centru grada, u Domu hrvatske vojske. Ima kapacitet od 210 sjedećih mjesta te je vrlo pogodan za organiziranje pireva, naturalnih zabava, kao i svih ostalih domjenaka. Restoran je posebno prigodan za povoljnu ponudu jelovnika turističkim i ostalim organiziranim grupama te je moguć dogovor oko istog.

Pizzeria Tenen

U centru grada nalazi se ova pizzeria koja gostima nudi pizzu ispod krušne peći po vrlo povoljnim cijenama. Pizzeria je jedan od najstarijih ugostiteljskih objekta u gradu Kninu te posluje već duži niz godina u vlasništvu jedne kninske obitelji. Raspolaže s kapacitetom od 30 sjedećih mjesta u zatvorenom prostoru, kao još 32 mjesta na terasi. Pizza je pripremljena po vrhunskoj talijanskoj recepturi. Cijena pizze srednje veličine kreće se od 30 do 35 kn, a jumbopizza stoji 60 kn. Pizzeriju posjećuju kako turisti koji svrate u grad, tako i lokalno stanovništvo zbog pristupačnih cijena, ali i povoljnog položaja.

Caffe bar Marunuša d.o.o.

U sklopu Ekološke udruge Krka Knin posluje ugostiteljski objekt „Marunuša“. Lokal se nalazi na lijevoj obali rijeke Krke, u samoj prirodi. U vanjskom prostoru raspolaže s oko 50 sjedećih mjesta te još 20 mjesta u unutarnjem prostoru. Klupe i stolice su izrađene od drveta, unutarnji prostor je uređen po starinski. Lokal radi sezonski, od početka svibnja do kraja listopada. Moguće ga je i privatno zakupiti te se nerijetko pripremaju roštilji za goste. Svake godine je i domaćin već spomenutog festivala FRK. Prostor je pogodan i za djecu jer se u dvorištu nalazi trampolin, kao i mala dječja ekološka knjižnica. Postavljeni su i koševi za razvrstavanje otpada, s posebnim naglaskom na EE otpad, tako da je cijeli ambijent uređen u eko stilu. U lokalu je moguće dobiti informacije ili iznajmiti kanu i splav koji je u vlasništvu Ekološke udruge Krka.

Slika 15. Splav kralj Zvonimir

Izvor: <http://www.knin.hr/wp-content/uploads/2015/11/splav-1.jpg>

CaffeMozzart

Novootvoreni kafić u sklopu kojeg se nalazi i slastičarnica s ukusnim palačinkama. Iako je lokal otvoren u rujnu 2017. godine, do sada je vrlo popularan među lokalnim stanovništvom. Naime, Knin već duži niz godina nije imao slastičarnicu što je svakako nedostajalo ovom gradu i njegovoj ponudi.

2.5. Trenutna turistička ponuda grada

Ono što Knin trenutno u svojoj ponudi ima, najvećim dijelom zasniva se na aktivnom turizmu koji ima vrlo povoljan pozitivan učinak. Naime, aktivni turizam podrazumijeva zaštitu okoliša, potiče održivi razvoj i korištenje prirodne i kulturne baštine te se može reći za njega da je vrlo visoke kvalitete. Promatra se kao novi potencijalni novi pravac gospodarskog i društvenog razvoja, a najčešće je kombinacija ekoturizma, kulturnog uzdizanja, avanture, zabave, rekreacije i sve to u cilju psiho-fizičkog zdravlja. (prema članku pravci razvoja suvremenog turizma-pretpostavke za održivi turizam u hrvatskoj). Potiče najčešće i razvoj malog poduzetništva kroz njegovanje postojeće ruralne tradicije. Naglasak je na aktivnom sudjelovanju turista u aktivnostima i nikako pasivni odmor. Stres i ubrzan ritam života sve više udaljava čovjeka od prirode te je aktivni turizam posljednjih godina sve više u porastu. U nastavku će biti kratko analizirana ponuda aktivnog turizma u Kninu.

Jahanje

Oko 10 km od centra grada nalazi se Udruga za terapijsko i rekreacijsko jahanje Grabarije – Knin koja obavlja djelatnost terapijskog i rekreacijskog jahanja. Udruga organizira školu jahanja za početnike, poduku o pomaganju terapijskom jahanju, profesionalcima pruža mogućnost rekreativnog jahanja, a za sve do je educirala pet licenciranih osoba. Udruga se također bavi i mladim osobama s posebnim potrebama uključivanjem u program terapijskog jahanja. Osnovana je u listopadu 2005. godine. (prema <http://grad-knin.net/knin/hrvatska/udruga-grabarije-knin> posjećeno 22.8.2017.)

Planinarenje i pješaćenje

Još od davne 1953. godine u Kninu djeluje Hrvatsko planinarsko društvo „Dinara“. Bavi se organiziranjem izleta, ekspedicija, logorovanja i planinarskih susreta na planini Dinara, u čijem se podnožju nalazi Knin te je upravo penjanje iz Knina preko Brezovca jedna od tri strane s koje je moguće popeti se na ovu planinu i njezin najviši vrh Sinjal (1831m). Na Brezovcu je izgrađen i planinarski dom koji raspolaže s 36 kreveta i velikom kuhinjom, a za posjetitelje je otvoren svaki vikend ili po najavi i ostalim danima. Ovaj planinarski dom je raj na zemlji za one koji žele nakratko pobjeći od modernog načina života i stresa. Za ljubitelje

istinske prirode i divljine, na raspolaganju kroz planinarenje i pješaćenje stoji djelić najviše hrvatske planine koji će očarati i najzahtjevnije.

Lov

U Kninu djeluje Lovačka udruga „Dinara“ koja postoji već stotinjak godina. Vrlo često organizira razne tečajeve, seminare i predavanja u Lovačkom domu „Dinara“ na temu unapređenja lovstva, lovom i korištenjem lovišta, kao održavanjem prirodne ravnoteže. Lovište obuhvaća područje od oko 500 km², a najviše se lovi zec, srneća divljač, divlja svinja, patka i prepelica. „Svi lovci su dužni pridržavati se Zakona o lovstvu i svih pravilnika proisteklih iz zakona, a naročito Pravilnika o uvjetima i načinu lova NN 62/06 i Pravilnika o načinu uporabe lovačkog oružja i naboja NN 68/06.“ (<http://www.tz-knin.hr/index.php/rekreacije/lov>)

Ribolov

Na području Knina djeluje Športsko ribolovno društvo Krka Knin čiji je osnovni cilj stvaranje osnovnih preduvjeta za turističku ponudu športskog ribolova na kninskom području. Društvo broji ukupno 200-tinjak članova te, osim ribolova i zaštite okoliša, rad udruge je i u interesu šire društvene zajednice. Tri glavna ribolovna područja poznata po ribolovu potodne pastrve su od izvora rijeke Krke do ulaza u nacionalni park, Zrmanja od Kusca do mosta u Erveniku te rijeka Butižnica, dok su Šarena jezera najpopularnija po ribolovu šarana i štuke. Naime, rijeka Krka i njezine pritoke glase kao jedno od najinteresantnijih ihtioloških područja Europe, a biologija i ekologija pojedinih riba iz rijeke još su u postupku proučavanja.

Kanuing i vožnja splavom

Ekološka udruga "Krka Knin" uspješno djeluje trinaest godina, a osnovana je u cilju čišćenja rijeke Krke i poticanja ekološke svijesti kod lokalnih stanovništva, razvoja ruralnog područja i seoskog turizma, kao i održivog korištenja prirodne i kulturne baštine grada Knina. Svoje djelovanje su proširili i izvan Knina te su sudjelovali i u mnogobrojnim projektima vezanih za ekologiju i promicanje prirodnih dobara. Udruga je jedna od aktivnijih u županiji, svojim djelovanjem nastoje poboljšati kvalitetu života ljudi u Kninu. Osnovani su i Malu eko-

knjižnicu namijenjenu najmlađima, a 2015. godine bacili su se i u poduzetničke vode pa su otvorili i kafić koji djeluje u sklopu udruge te su također krenuli i s izradom suvenira od recikliranih materijala. Ipak, jedna od najvećih atrakcija je vožnja splavom poznatim pod imenom „Kralj Zvonimir“ po Krki. Splav je izrađen od drveta, njime kormilari jedini riječni kapetan u županiji. Cijena po osobi je 30 kn, a može primiti maksimalno 12 osoba. Osim splava, gostima na raspolaganju stoji i kanu čija je cijena 50 kn za 3 sata najma.

Biciklizam

Prirodno atraktivan okoliš i velik broj cesta s manjim intenzitetom motornog prometa i puteva pogoduju razvoju biciklizma na kninskom području. Nažalost, u Kninu ne postoji trenutno nikakvo biciklističko društvo, no već spomenuta Ekološka udruga Krka Knin u sklopu svog djelovanja drži bicikle za djecu i odrasle koje posjetitelji mogu besplatno koristiti. Raspoložu skromnim kapacitetom od pet bicikala za odrasle te još četiri s pomoćnim kotačima za djecu. Bicikle je moguće koristiti stazom uz rijeku Krku gdje se ekološka udruga i nalazi. Staza nije službeno proglašena biciklističkom, no gradska vlast trenutno radi na tome.

Označena biciklistička staza nalazi se nedaleko od slapa Krčić te vodi gotovo do općine Kijevo. Staza je duga oko 6 kilometara.

2.5.1. Potencijal za razvoj vjerskog turizma

Vjerski turizam seže duboko u povijest i svrstava se među najstarije vrste turizma. Naime, ljudi su od najranijih vremena obilazili udaljene destinacije kako bi pronašli mjesto koje za njih ima posebno značenje, pomolili se na istome te zamolili svog zaštitnika za pomoć ili mu se zahvalili. I danas se vjerski turizam odnosi na posjet hodočasnika sakralnim objektima (crkvama, hramovima i dr.) koji na taj način putem turističke potrošnje izravno potpomažu očuvanju očuvanju kulturne i povijesne baštine, a također se odnosi i na dio znatiželjnih turista koji u tom fenomenu traže kulturni ili pustolovni događaj (*prema Hegedušu i Koščak, 2014:2*).

Posebnu turističku vrijednost u Kninu i okolici imaju upravo sakralni objekti koji predstavljaju izvanredne primjerke kulturno- povijesne baštine. Novoizgrađena Crkva Gospe velikog hrvatskog krsnog zavjeta, kao jedna od najvećih crkava u Hrvatskoj, zasigurno pogoduje razvoju vjerskog turizma u Kninu te se može pohvaliti sve većim brojem posjetitelja

i hodočasnika. Kroz rujan ove godine u crkvi su održani molitveni susreti “Obnova u Duhu Svetom” koje je pohodilo oko tisuću članova molitvenih zajednica i grupa iz Hrvatske i 250 iz susjedne BiH. (prema <http://huknet1.hr/?p=24362> posjećeno 25.8.2017.) Svemu tome ide u prilog i Spilja Gospe Lurdske u Golubiću. U starom dijelu grada nalazi se Crkva Sv. Ante Padovanskog kao i pravoslavna Crkva Bogorodičinog Pokrova iz 19. Stoljeća.

Već spomenuti Manastir Krka koji se nalazi u sklopu Nacionalnog parka Krka nalazi se na samo dvadesetak kilometara od Knina. Također, franjevački samostan na Visovcu na slikovitom Visovačkom jezeru, također u sklopu NP Krka, udaljen je 30 km od Knina. „Turističku zanimljivost bi mogao predstavljati i manastir Krupa 40 km od Knina u podnožju planine Velebit gdje se rječica Krupa ulijeva u Zrmanju.“ (Gospodarski vodič grada Knina, 2007:9). Iako je prema navedenom vidljivo kako Knin ima osnovni preduvjet za razvoj vjerskog turizma u Kninu te da ima posjetitelja koji dolaze upravo iz tog razloga, grad još nije u potpunosti prepoznao potencijal vjerskog turizma. Potrebni su novi sadržaji koji će privući još veći broj ljudi u Knin i njegove sakralne objekte i svetište uz koje se vežu i zanimljive legende koje bi se također mogle iskoristiti u turističke svrhe, a ove vjerske sadržaje zasigurno je potrebno što prije uvrstiti u turističku ponudu grada Knina.

U nastavku rada će biti predstavljena SWOT matrica u kojoj su jasno iskazane prednosti i nedostaci, te mogućnosti i ograničenja, bitna za tržišni nastup i budući turistički razvoj Knina kao turističke destinacije.

Tablica 1. SWOT matrica Knina u turističkom smislu

SNAGE	SLABOSTI
prirodne atraktivnosti	nedostatak identiteta i nedovoljno jak marketing
bogata kulturno-povijesna baština	nedovoljan broj restorana
povoljna klima	nedovoljan broj smještajnih kapaciteta
blizina mora kao i NP Krka kojeg godišnje posjeti preko milijun gostiju	nedostatak obrazovanog turističkog kadra
dobar geoprometni položaj (međunarodne luke Zadar, Split i Šibenik udaljene samo sat vremena od Knina)	nerazvijena suradnja TZG Knina s TZ Šibensko-kninske županije
bogatstvo flore i faune	
veliki broj OPG-ova	
PRILIKE	PRIJETNJE
EU fondovi	masovno iseljavanje mladih

bolja suradnja s lokalnom vlašću	vidljive posljedice rata
sklonost održivim oblicima turizma	loš imidž grada u kojem još traju sukobi
ekološki proizvodnja hrana	siromaštvo
povećan broj individualnih gostiju	prioritet osobnim interesima u odnosu na interes grada
povećanje gastronomske ponude	zapošljavanje preko političke veze
stvaranje prepoznatljivog imidža Knina kao turističke destinacije	spora administracija
	nedostatak financijskih sredstava za izgradnju turističke infrastrukture
	nedostatak ulagača i investitora

Izvor: autorica izradila

3. UGOSTITELJSTVO KAO GOSPODARSKA DJELATNOST

Pojam „ugostiteljstvo“ u svom nazivu sadrži riječ „gost“ te svakako podrazumijeva odnos između gosta i domaćina s naglaskom na brizi o gostu koju gost ima platiti. Usluge koje se nude u ugostiteljstvu pružaju se u ugostiteljskim objektima.

Početak ugostiteljstva seže u daleku prošlost i povezuje se s pojavom i jačanjem trgovine. Naime, prvi ugostiteljski objekti pojavili u većim trgovačkim središtima i lukama te su imale ulogu svratišta, prenoćišta i krčme.

„Ugostiteljstvo je gospodarska djelatnost koja obuhvaća dvije skupine poslova: pružanje usluge smještaja iznajmljivanjem soba (u hotelima, motelima, pansionima, planinarskim domovima, odmaralištima), apartmana, bungalova, objekata za kampiranje te vila, uz mogućnost pružanja dodatnih kulturnih i zabavnih sadržaja (predstave, noćni klubovi, glazbeni i plesni događaji i sl.), te pružanje usluga u pripremi i serviranju hrane i pića u specijaliziranim objektima (restoranima, barovima, gostionicama, zdravljacima, slastičarnicama, bistroima, kavanama, pivnicama, objektima brze prehrane, konobama, zalogajnicama, pečenjarnicama, kantinama i dr.) ili u objektima u kojima se hrana i piće pripremaju za konzumiranje na drugom mjestu s posluživanjem ili bez njega (catering).“ (<http://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=63009> posjećeno 22.10.2017.).

Privredna je i uslužna djelatnost. Dio poslova u ugostiteljstvu ima proizvodni karakter kao što su priprema hrane i pića, a drugi dio uslužni karakter „Ugostiteljstvo predstavlja jednu od temeljnih komponenti sustava turizma i osnovu za njegov razvoj.“ (Galičić, 2012:9). Promatra se kao dio cjelokupnog turističkog gospodarstva gdje djeluje sa svim svojim posebnostima tvoreći tako cjelinu.

Ugostiteljstvo potiče zapošljavanje ljudi unutar destinacije ili države, a upravo većina zaposlenih u cijelom svijetu zaposlena je u uslužnim djelatnostima što je još jedna činjenica koja potvrđuje značaj ugostiteljstva.

Ugostiteljstvo se smatra gospodarskom djelatnošću jer nudi i prodaje usluge na tržištu. Davanje ugostiteljskih usluga, koje se ne naplaćuju, ne smatra se gospodarskom djelatnošću te je zato potrebno razlučiti gostoprimstvo od ugostiteljstva. „Stoga, ugostiteljstvo kao gospodarska djelatnost potiče promet usluga i robe, ali svojom složenom gospodarskom aktivnošću multiplikativno utječe na razvoj drugih gospodarskih djelatnosti kao što su: turističko posredovanje, promet, trgovina, bankarstvo, ostale usluge i proizvodnja roba vezanih za ugostiteljsko gospodarstvo.“ (Galičić, 2012:9).

Glavna zadaća ugostiteljstva je zadovoljiti potrebe gosta za hranom, pićem i smještajem. No, u današnje vrijeme konkurencija je među ugostiteljima sve veća, zahtjevi gostiju sve su više u porastu te više naglasak nije samo na zadovoljavanju primarnih potreba gostiju (hrana, piće, smještaj) stoga ugostiteljska poduzeća danas nude i veliku paletu dodatnih usluga kao što su wellness i fitness sadržaji, različite vrste animacije, sportski i zabavni sadržaji, rekreacija itd. Time nastoje upotpuniti boravak pojedinca u određenom ugostiteljskom objektu. (*prema Galičić, 2012:8*).

3.1.Značaj ugostiteljstva u razvoju turizma

Turizam i ugostiteljstvo zajedno snažno podupiru hrvatsko gospodarstvo, potiču razvoj i rast ostalih gospodarskih sektora, poput poljoprivrede i proizvodnje hrane, sektora osobnih usluga, sporta, zdravstva, kao i mnogih drugih sektora. Prema podacima Hrvatske narodne banke prihod od turizma u 2010. godini iznosio je 13,5% BDP-a, a najveći udio, od čak 19,9 %, imao je 2003. i 2004. godini. Stoga, vidljivo je kako turizam s ugostiteljstvom čini petinu ukupnog BDP-a, te ga čini strateškom gospodarskom granom koja, unatoč niskoj profitabilnosti, omogućuje međunarodnu konkurentnost zemlje. (prema <http://www.asoo.hr/UserDocsImages/projekti/kvalifikacije/ishodi/planiranje%20kv/turizam.pdf> posjećeno 23.10.2017.). U Hrvatskoj, kao i u drugim zemljama, turizam je usko povezan s ugostiteljstvom koje je sastavni dio turizma i jedan je od bitnih faktora turističke ponude koji zadovoljava potrebe turista u segmentu smještaja, hrane i pića. Naime, treći po redu motiv dolaska turista iz stranih zemalja u Hrvatsku upravo je gastronomija kao dio ugostiteljstva, a navedeni podaci samo potvrđuju koliko je jačanje ugostiteljske ponude važno za razvoj turizma općenito. Ugostiteljstvo je važan segment sveukupne turističke ponude određene destinacije, ima važno mjesto u promociji turizma i destinacije i promatra se kao podsektor turizma. Upravo je hrana, različite vrste smještaja kao i dodatne usluge poput wellnessa neizostavni element višednevnog putovanja, a često i sam motiv dolaska gosta, a ide do te granice da pojedincima ima svojstvo primarne atrakcije zbog koje se i odlučuju za konkretno odredište. (prema <http://www.asoo.hr/UserDocsImages/projekti/kvalifikacije/ishodi/planiranje%20kv/turizam.pdf>). U skladu s tim, potrebno je istaknuti kako nema razvijenog turizma u određenoj destinaciji ako nije razvijeno ugostiteljstvo, stoga upravo je kroz ovaj rad želja potaknuti razvoj turizma u gradu Kninu, razvojem ugostiteljstva i povećanjem gastronomske ponude.

3.2. Ugostiteljsko-turistički kadar i odnos s gostom

Poznata je krilatica „Čovjek je ključ uspjeha u turizmu i ugostiteljstvu“ te je kvalitetno i uslužno osoblje upravo najčešći razlog zašto će se gost ponovno vratiti u određeni ugostiteljski objekt. No, upravo je nedostatak stručnog kadra, kao i nemotiviranost osoblja danas jedan od najvećih problema u ugostiteljstvu i turizmu. Posljednjih godina je nerijetko trend da se radna snaga uvozi iz susjednih zemalja kao što su Crna Gora i Bosna i Hercegovina. Do navedenoga dolazi jer se mladi ljudi, školovani za zanimanja ugostiteljsko-turističke struke, ne žele baviti tim poslovima iz nekoliko razloga, a najčešće je u pitanju mala plaća, veliki broj prekovremenih sati u špici sezone, nepoštivanje i omalovažavanje od strane gostiju itd.

„Dobra ugostiteljska usluga danas u očima gostiju povećava tržišnu vrijednost jednako kvalitetnih usluga i omogućuje ugostiteljskim objektima da se dobrom ili boljom uslugom razlikuju od svojih konkurenata“ (Galičić, 2002:93). Obzirom da ugostiteljska industrija značajan generator novih radnih mjesta, a konkurentnost ugostiteljstva u velikoj je mjeri ovisna o ljudima zaposlenima u toj djelatnosti, stručnosti i kvaliteti njihovog rada, potrebno je posvetiti posebnu pažnju značaju ljudskih resursa u turizmu i to kroz: povećanje udjela visokoobrazovanih kadrova u turizmu, trajne edukacije kadrova na svim razinama, podizanje imidža strukovnih zanimanja ugostiteljske djelatnosti, animacija mladih da upišu ova zanimanja kroz upoznavanje djelatnosti, promjenu sadržaja strukovnog obrazovanja i razvijanje strukovne kvalifikacije na način da se uključe suvremena znanja i te osigura njihova laka i brza prilagodba novim trendovima u svjetskom turizmu te, što je možda i najvažnije, povećati važnost praktičnoj obuci. (prema <http://www.hup.hr/kadrovi-i-obrazovanje.aspx> posjećeno 22.10.2017.).

Vlado Galičić i Marina Laškarin (2009.) u svojoj knjizi *Putevi do zadovoljnoga gosta* (239.) navode 10 ugostiteljskih zapovijedi:

- 1) Gost je kralj moj!
- 2) Upoznaj gosta svog!
- 3) Ne ukradi!
- 4) Ne očekuj napojnicu uzalud!
- 5) Čuvaj tajnu gosta svog!
- 6) Ne laži!
- 7) Ne čini gostu što sebi ne želiš!

- 8) Razgovaraj s gostom svojim!
- 9) Informiraj gosta svog!
- 10) Ljubi radnike svoje!

Tablica 2.Zaposleni u djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hranom

Zaposleni u djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hranom						
DJELATNOST PRUŽANJA UDJEL U UKUPNO ZAPOSLENIM (u %)						
SMJEŠTAJA, PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANOM (u 000)						
Godina	Ukupno	U pravnim osobama	U obrtu i slobodnim profesijama	Ukupno	U pravnim osobama	U obrtu i slobodnim profesijama
2003.	78	39	39	5,9	3,8	16,1
2014.	85	52	33	6,4	4,6	16,6
2015.	90	58	32	6,9	5,2	16,7
2016.	93	61	32	7,0	5,2	16,6

Izvor: autorica izradila prema Ministarstvu turizma RH ([www.mint](http://www.mint.hr); 1. listopada 2017.)

3.3. Kategorizacija i razvrstavanje ugostiteljskih objekata

Ugostiteljstvo podrazumijeva pripremanje hrane i pružanje usluga prehrane, pića i napitaka te pružanje usluga smještaja. Također, u ugostiteljstvo spada i pripremanje hrane za potrošnju na drugom mjestu sa ili bez usluživanja te se isto naziva catering.

Sukladno tome, djelatnosti pripreme i usluživanja hrane i pića moguće je razvrstati na tri kategorije:

- djelatnost restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane
- djelatnost cateringa i ostalih djelatnosti pripreme i usluživanja hrane
- djelatnost pripreme i usluživanja pića

Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane i pića podijeljene su četiri kategorije:

- Hoteli i sličan smještaj
- Odmarališta i slični objekti za kraći odmor
- Kampovi i prostor za kampiranje
- Ostali smještaj

Navedena podjela je prema V. Galičiću, autoru „Uvoda u ugostiteljstvo“, no potrebno je naglasiti da je riječ samo o jednoj od mogućih razvrstavanja ugostiteljstva. Naime, prva tradicionalna i osnovna podjela ugostiteljstva je na:

- hotelijerstvo
- restauraterstvo (restoraterstvo)

Podjela ugostiteljskih objekata u ugostiteljstvu od velikog je značaja jer na neki način daje garanciju da objekt, koji gost posjećuje, odgovara propisanom standardu, razini i kvaliteti usluge, što je svakako pojedincu vrlo bitno.

Tablica 3. Podjela ugostiteljstva prema razvrstanim skupinama ugostiteljskih objekata

UGOSTITELJSTVO	
HOTELIJERSTVO	RESTAURATERSTVO
SMJEŠTAJ	HRANA I PIĆE
Skupine:	Skupine:
HOTELI	RESTORANI
KAMPOVI I DR. VRSTE OBJEKATA ZA SMJEŠTAJ	BAROVI
	CATERING OBJEKTI
	OBJEKTI JEDNOSTAVNIH USLUGA
TURIZAM	

Izvor: V. Galičić, Uvod u ugostiteljstvo, 15. Str.

3.4. Hotelijerstvo

U hotelijerstvo spadaju objekti za smještaj. Galičić u svome djelu *Između ugostiteljstva i turizma (2009:15)* kako pojedinac, da bi postao turist u pravom smislu riječi, mora provesti u mjestu privremenog boravka više od 24 sata, a samim time vrlo vjerojatno koristi i usluge smještaja što svrstava hotelijerstvo u temeljnu turističku receptivu jer, koristeći navedenu uslugu smještaja, u istom ili drugom ugostiteljskom objektu koristit će i druge usluge poput hrane ili pića te raznih drugih usluga.

Naziv „hotel“ od čega potječe i izvedenica hotelijerstvo nastao je od francuske riječi „hote“, što u prijevodu znači „gost“. Korijen francuske riječi potječe od latinske riječi *hostes* koja

također označava „gosta“ te riječi „hospital“ koja u prijevodu znači kuća za goste. (prema Galičić, 2012:87).

Hotelijerstvo je uži pojam od ugostiteljstva , a svojim gostima omogućava privremeni boravak, odmor, razonodu obnavljanje fizičkih i psihičkih sposobnosti. Namijenjeno je najčešće gostima koji imaju prebivalište izvan mjesta gdje su hotelski objekti smješteni, ali se mogu pružati i domicilnom stanovništvu i to najčešće u vidu pružanja usluga hrane i pića.

3.4.1. Hotelijerstvo kao gospodarska djelatnost

„Hotelijerstvo je najznačajniji dio ugostiteljstva u kojem se u razvijenim turističkim zemljama realizira oko dvije trećine svih turističkih noćenja.“ (Galičić, 2012:87).

Spada pod tercijalne djelatnosti , a sustavno povezuje i druge djelatnosti kao što su trgovina, industrija, promet, energetika, komunalne i infrastrukturne usluge itd. U sklopu hotelijerstva ostvaruju se i druge dodatne usluge poput wellnesa i kozmetičkih usluga čiji je primarni cilj proširivanje turističke ponude, kao i poticanje potrošnje.

3.4.2. Kategorizacija hotela

Objekti iz skupine „hoteli“ kategoriziraju se ovisno o: uređenju, opremi, uređajima, uslugama, održavanju i ostalim uvjetima koji su propisani Pravilnikom o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine „hoteli.

Hoteli mogu imati dvije, tri, četiri ili pet zvjezdica i to za postojeće hotele, dok novoizgrađeni hoteli mogu biti kategorizirani sa tri, četiri ili pet zvjezdica.

Tablica 4. Pregled vrsta i tipova hotela prema različitim kriterijima razvrstavanja

Kriterij razvrstavanja		Vrsta/tip hotela	Obilježje
1.	Veličina	mali srednji veliki	do 150 postelja do 400 postelja preko 400 postelja
2.	Cjelovitost pružanja usluge	pansion garni prolazni	smještaj i 3 obroka smještaj i doručak smještaj bez usluge prehrane
3.	Kontinuitet poslovanja	stalni sezonski	cjelogodišnje poslovanje sezonsko poslovanje
4.	Lokacija	odmarališni stanični aerodromski gradski usputni	na moru, planini, toplicama uz autobusne i željezničke postaje uz aerodrome u užem središtu grada uz velike prometnice
5.	Globalna tržišna usmjerenost	turistički poslovni športski gradski	stacionarni boravak gostiju seminari, kongresi športski sadržaji raznovrsna tržišna usmjerenost

Izvor: V. Galičić, Uvod u ugostiteljstvo, 131. str.

3.5. Restauraterstvo

Naziv „restoran“ kao i njegova izvedenica „restauraterstvo“ dolazi od francuske riječi "restaurer" što u prijevodu znači "jačanje, obnova".

U skupinu restauraterstva spadaju ugostiteljski objekti u kojima se gostima pružaju usluge prehrane i pića. No, postoje i objekti u kojima je moguće gostima, osim hrane i pića, pružiti i usluge smještaja (gostionice), te se također svrstavaju u kategoriju restauraterstva.

U Hrvatskoj je restauraterstvo podijeljeno na restorane, barove, catering objekte i objekte jednostavnih usluga.

„Restoran je ugostiteljski objekt u kojem se pretežito pripremaju i uslužuju topla i hladna jela koja zahtijevaju složeniju pripremu, te ostala jela i slastice, uslužuju pića i pripremaju i uslužuju napici.“ Potrebno je da svaki restoran ima blagovaonicu ili prostoriju za usluživanje s namještajem prikladnim za duži boravak gostiju s mogućnošću korištenja visokih stolaca za malu djecu, kuhinju, točionik te priručni prostor za čuvanje hrane i pića.“ (Galičić, 2012:207). Također, restorani s kapacitetom od 100 mjesta i više moraju imati i konobarsku pripremnicu, dok restorani sa samoposluživanjem ne moraju imati istu.

Restorani se mogu podijeliti na nekoliko kategorija, a najpoznatija podjela je ona prema zemljama iz kojih potječe kuhinja pojedinog restorana pa tako imamo kineske, francuske, talijanske, meksičke i mnoge druge restorane.

Najstariji restoran na svijetu zove se Sobrino de Botin i nalazi se u Madridu, posluje već 292 godine, a njegov najpoznatiji gost bio je Ernest Hemingway.

Prema objektivnoj nacionalnoj i regionalnoj top listi najboljih hrvatskih restorana “Izbora Dobrih restorana 2016.“ projekta Jutarnjeg lista i Vinarta, prva nagrada je otišla Restoranu Pelegrini koji se nalazi u Šibeniku.

U nastavku rada slijedi okviran pregled osnovnih stavki prilikom otvaranja ugostiteljskog objekta (prema <https://possector.hr/zakoni/kako-otvoriti-restoran-piceriju-kafic-fast-food> posjećeno 27.10.2017.).

Prvi korak kod otvaranja ugostiteljskog objekta su zadovoljene zakonske norme (registrirana pravna osoba prisutna na tržištu i branši, registrirati ugostiteljski obrt ili j.d.o.o.). Slijede ispunjeni minimalni tehnički uvjeti za ugostiteljstvo. Nakon što je ugostiteljski objekt otvoren, potrebno je poštovati sva Propisana pravila za rad ugostiteljskog objekta kao što su, urednost toaleta, istaknuta obavijest o načinu podnošenja pisanih prigovora, sanitarni pregled, iskaznica i tečaj higijenskog minimum, dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija objekta, ispoštovana zakonska procedura vezana za zaštitu od požara, jelovnik i cjenik s naznačenim cijenama, fiskalna blagajna...

4. IDEJNI „RESTORAN KRČIĆ“

Priroda predstavlja glavni turistički resurs, a upravo je to ono što ovaj grad ima. Knin i okolica bogati su prirodnim ljepotama, kao i kulturno- povijesnom baštinom. Vrlo povoljan geografski položaj, prirodna spona mediteranskog pojasa s kontinentalnim dijelom, obilje vode i vodnih tokova i mnogobrojni drugi resursi ostvaruju preduvjet za razvoj turizma u Kninu, te bi se upravo time stvorila prava osnova za razvoj Knina u cjelini.

Naime, poznato je kako turizam ima multiplikativni učinak te bi razvoj turizma značio i razvoj drugih gospodarskih djelatnosti. Razvojem turizma otvaraju se i nova radna mjesta koja omogućuju pravilniju raspodjelu dohotka i veći životni standard lokalnom stanovništvu te smanjilo masovno iseljavanje mladih. Obzirom da turizam nije moguće razviti bez dobro razvijene ugostiteljske ponude, potrebno je poraditi na istoj. Naime, na temelju prethodne SWOT matrice zaključeno je kako Kninu upravo nedostaje ugostiteljskih objekata te, sukladno tome, autorica u nastavku rada predlaže idejni projekt restorana.

4.1. Idejni „Restoran Krčić“

Oko 300 metara od slapa Krčić nalaze se ruševine starog restorana. Isti je potpuno uništen i devastiran. Nisu pronađeni pisani tragovi o navedenom restoranu, a prema informacijama gradskih dužnosnika, porušeni objekt zajedno s terenom trenutno je u privatnom vlasništvu pet ljudi.

Na temelju prethodno napravljene SWOT matrice vidljivo je kako Kninu, kao turističkoj destinaciji, upravo nedostaje ugostiteljskih objekata te bi se, osposobljavanjem ovog objekta (uz pretpostavku da su zadovoljeni svi zakonski i minimalni tehnički uvjeti, higijenski uvjeti, uvjeti zaštite na radu, kao i financijski uvjeti), obogatila cjelokupna turistička ponuda grada. Galičić u svome djelu *Između ugostiteljstva i turizma (2009)* navodi činjenicu da će se turist prije sjetiti gdje je dobro jeo nego gdje je spavao te time potvrđuje tezu da je opravdano ukazivanje na važnost i razvoj gastronomije pa je jedan ovakav ugostiteljski objekt za grad Knin veliki plus.

Preostale ruševine ovog devastiranog objekta bilo bi potrebno srušiti do temelja jer, po skromnom mišljenju autora laika, preostale zidine nisu iskoristive. Objekt je zamišljen kao restoran s naglaskom na jelima od ribe obzirom da se u neposrednoj blizini nalazi već spomenuto ribogojilište u kojem se uzgaja vrlo kvalitetna riba. U nastavku rada bit će

prezentiran i idejni jelovnik s ribljim, ali i ostalim specijalitetima pripremljenim na tradicionalni način, najčešće tipičan za područje Dalmatinske zagore, a isti bi bio nadopunjen svježim sezonskim delicijama ovisno o godišnjem dobu. Stoga, za ljubitelje ribljih delicija, domaćeg kruha, prirode i druženja na otvorenom, restoran bi bio pravi pogodak, a uživanje u jedinstvenom pogledu na izvor rijeke Krke i veličanstveni slap Krčić svakako bi bio prava atrakcija za posjetitelje koji dolaze sa strane, ali i lokalne stanovnike. Upravo jedan dan u tjednu bio bi posebno namijenjen lokalnim gostima s prebivalištem u Kninu koji bi, uz predodjenje osobne iskaznice, ostvarili popust od 10 % na cjelokupnu ponudu jela koja se nudi u restoranu. Svakog gosta bi na ulazu dočekalo besplatni aperitiv u vidu domaće rakije od šipka, višnje, jabuke i smokve za dobar početak večeri. Restoran bi zapošljavao 10 do 12 ljudi, a osim ljubaznih konobara koji govore najmanje dva strana jezika, gostima bi i na raspolaganju stajali i kuhari koji su uvijek spremni prilagoditi hranu po želji. Restoran bi radio od 10 ujutro do 23 sata navečer od ponedjeljka do subote, a nedjeljom bi svojim gostima otvarao vrata u 12 i radio sve do 24 sata. Plaćanje bi bilo moguće u kunama i eurima kada je riječ o gotovini, ali i svim kreditnim karticama.

Objekt se može pohvaliti i dobrom lokacijom, te bi povoljan prometni položaj pogodio posjećenosti jer se objekt nalazi na svega jedan kilometar od glavne ceste Split-Sinj-Knin-Zagreb, te bi otvaranjem restorana na ovom mjestu zasigurno porasla atraktivnost i posjećenost slapa Krčića. Naime, prema *Galičiću (2009)* na raznovrsnost hrane, kao dijela suvremene turističke ponude, utječe i mjesto pružanja usluge, a obzirom na atraktivnost slapa Krčić, restoran bi itekako zadovoljio i taj kriterij.

Slika 16. Trenutno stanje postojećeg devastiranog objekta

Izvor: autorica izradila

Restoran bi bio promoviran na nekoliko načina, no obzirom da je u današnje vrijeme najjeftinija i najučinkovitija promocija putem web stranica i društvenih mreža, upravo je zamišljeno da ista bude najviše korištena za promociju. Također, zamišljen je da se restoran uvrsti i u gastronomsku ponudu Turističke zajednice grada Knina jer, prema Galičiću (2009), promocijom gastronomije kao institucije prehrane počinje i promocija turizma.

Slika 17. Trenutno stanje postojećeg devastiranog objekta

Izvor: autorica izradila

4.2. Idejni jelovnik „Restorana Krčić“

U nastavku slijedi idejni jelovnik koji je izradila autorica proučavajući jelovnike sličnih restorana, kao i hranu tipičnu za Dalmatinsku zagoru, a cijene su zasnovane po pristupu zasnovanom na troškovima i konkurenciji. Jelovnik se sastoji od hladnih predjela, nekoliko vrsta juha, toplih jela te ribljih i mesnih jela, kao i deserti. Jedna od specifičnosti restorana je u tome što je posebno naglasak stavljen na jela od vrlo kvalitetne ribe koja je uzgojena na obližnjem ribogojilištu te povrća uzgojenog na poljoprivrednim domaćinstvima u okolici Knina.

Tablica 5. Idejni jelovnik „Restorana Krčić“

HLADNA PREDJELA	
Kninski pijat za 2 osobe (drniški pršut, kozji sir s medom, salatna podloga)	55 kn
Riblja pašteta (tost od suherajčice i ružmarina, lisnata salata)	50 kn
Salata na kninski (rikola, mozzarella, rajčica, masline, kukuruz)	45 kn
Carpaccio od svježe ribe (rikola, kapari, tvrdi ovčji sir, maslinovo ulje)	55 kn
JUHE	
Riblja juha	18 kn
Juha od rajčice s bosiljkom	16 kn
Juha od mrkve i đumbira	16 kn
Teleća juha	16 kn
Janjeća juha	18 kn
TOPLA PREDJELA	
Riblji paprikaš	40 kn
Spaghetti bolognese	35 kn
Spaghetti vegetarian (s dodatkom svježeg povrća u finom umaku)	35 kn
Ravioli s ovčjim sirom (umak od špinata i oraha)	45 kn
Teleći rižoto	50 kn
Njoke s pršutom i kozjim sirom	40 kn
JELA OD MESA	
Beefsteak u umaku od šumskih gljiva	55 kn
Ramsteak s prilogom	50 kn
Teleća šnicla s prilogom	50 kn

Piletina s povrćem na roštilju	45 kn
Koktel ražnjići (povrće, pečurke, pileće bijelo meso)	50 kn
JELA OD RIBE	
Šnicle od soma s prilogom	75 kn
File smuđa na žaru s prilogom	65 kn
Ražnjići smuđa na žaru s prilogom	70 kn
PRILOZI	
Pekarski krumpir	16kn
Povrće sa žara	20 kn
Rikula s krumpirom	18 kn
Blitva	16 kn
Zapečeni krumpir sa sirom i začinima	18 kn
Palenta na žaru	15 kn
DESERTI	
Sladoled coupe	18 kn
Palačinci (domaće marmalade, orasi, čokolada)	18 kn
Krempita	15 kn

Izvor: autorica izradila

Tablica 6. Specijaliteti kuće “Restorana Krčić”

SPECIJALITET KUĆE	
Pijetao ispod peke s krumpirom i povrćem (po želji za 2 do 4 osobe)	120 kn (200kn)
Teletina ispod peke za 2 osobe	130 kn
Dimljeni šaran	70 kn
Pohani šaran u kukruznim mrvicama	70 kn
Punjeni smuđ s povrćem	70 kn
Pastrva na žaru s krumpir salatam	60 kn
Pastrva s gljivama	65 kn

Izvor: autorica izradila

5. ZAKLJUČAK

Knin, gradić s oko 15 tisuća stanovnika, smješten je na desnoj obali rijeke Krke te pripada području Dalmatinske zagore. Kroz Knin protječe sveukupno 7 rijeka. Važno je cestovno i željezničko raskrižje. Prvi tragovi sežu još u doba prapovijesti, a prvi put je spomenut u spisima bizantskog cara Konstantina Porfirogeneta u 10. stoljeću po nazivom „Tenen“. U srednjem vijeku ima veliki značaj jer je prijestolnica hrvatskih vladara. Naime, Knin je bio prijestolnica hrvatskog kralja Zvonimira te je zbog toga dobio i naziv „Zvonimirov grad“. Za vrijeme Domovinskog rata stradao je od strane Srbe, a oslobođen je vojno-redarstvenom akcijom poznatijom pod nazivom „Oluja“ 05.08.1995. Posljedice rata vidljive su još uvijek te je to jedan od razloga zašto se radi o dosta nerazvijenoj sredini i gradu gdje je više od polovice stanovništva siromašno. Privrednu osnovu danas čini poljoprivreda, uzgoj stoke, proizvodnja građevinskog materijala, kao i metalna industrija, a posljednje vrijeme se radi i na razvoju turizma obzirom da Knin ima resursnu osnovu za to. Ima nekoliko izuzetno atraktivnih prirodnih i kulturnih znamenitosti od kojih je izuzetno važno istaknuti Kninsku tvrđavu, slap Krčić i izvor rijeke Krke, arheološki lokalitet „Pet crkava“ u Biskupiji, nedaleko od Knina, novoizgrađenu Crkvu Gospe velikog hrvatskog krsnog zavjeta... U Kninu se kroz kalendarsku godinu održavaju mnogobrojne manifestacije kulturnog, zabavnog i vjerskog karaktera sa svrhom jačanja pripadnosti i zabave, kao i očuvanja povijesti, etnologije i kulturnog identiteta, a najposjećenija manifestacija je svakako proslava Dana pobjede koja se svake godine održava 5. kolovoza. No, cjelokupna slika Knina kao turističke destinacije još nije u potpunosti razvijena te je potrebno razraditi strategiju razvoja, a u prilog tome govori i činjenica da Knin raspolaže samo s 140 kreveta i 2 restorana koja su smještena u centru grada, od kojih je možda najpopularniji „Restoran Tvrđava“. Poznato je da jačanje gastronomske scene svakako pridonosi i razvoju turizma, a samim time i cjelokupnom razvoju grada pa je u ovom radu predstavljen idejni „Restoran Krčić“. Ovim restoranom bi se poboljšala gastronomska ponuda, stvorila nova radna mjesta, potaknulo malo poduzetništvo, te potaknula sama potrošnja kod turista koji dolaze u Knin. Gostima bi na raspolaganju stajali mnogobrojni specijaliteti, a poseban naglasak će biti na jelima od ribe uzgojene na obližnjem ribogojilištu. Restoran bi se nalazio svega 100 metara od slapa Krčić te je zamišljen kao izvrstan spoj autohtone hrane i netaknute prirode.

SAŽETAK

Mogućnosti za razvoj ugostiteljstva na području grada Knina

Knin je smješten u sjevernoj Dalmaciji, zajedno sa svojom okolicom obiluje prirodnim ljepotama i kulturno- povijesnom baštinom, a može se pohvaliti i dobrim prometnim položajem. Ipak, bez obzira na resursnu osnovu koju ovaj grad posjeduje da bi postao pravi turistički gradić, radi se zasad o dosta nerazvijenoj sredini i gradu koji spada u područje posebne državne skrbi. Plan je, razvojem turizma, poboljšati trenutnu situaciju u gradu Kninu stvaranjem novih radnih mjesta, poticanjem malog poduzetništva, poticanjem potrošnje kod turista koji dolaze u Knin... Sve je to zamišljeno jačanjem gastronomske scene koja je jedan od preduvjeta za razvoj turizma. Jačanjem ugostiteljske odnosno gastronomske ponude u gradu, koja će u sebi sadržavati segment novih iskustava i doživljaja uz atraktivni slap Krčić, gradit će se imidž Knina kao turističke destinacije te tako potaknuti i sam razvoj grada, a turistima pružiti potpuno drugačiji i novi doživljaji koje će moći iskusiti sinergijom autohtone hrane i netaknute prirode na ovoj prirodnoj atrakciji.

Ključne riječi: prirodne ljepote, kulturno-povijesna baština, razvoj turizma, ugostiteljska ponuda, Knin kao turistička destinacija, sinergija autohtone hrane i netaknute prirode

SUMMARY

Possibilities for development of catering in the area of Knin

Knin is located in the North Dalmatia. Together with its surroundings, it abounds with its natural beauties and cultural and historical heritage. Above all, this city has a good traffic position. However, regardless of the resource base that this city owns to become a true tourist town, it is nowadays an undeveloped city and belongs to the area of special state concern. To improve the current situation in Knin, the remarkable plan sits in tourism development, such as stimulating tourists spending, promoting small entrepreneurship and creating new jobs. All this is possible with strengthening the gastronomic scene which is one of the prerequisites for the tourism development. By strengthening the catering and gastronomic offer in the city, which will include a segment of new experiences together with the attractive Krčić waterfall, it will build the image of Knin as a tourist destination and thus stimulate the development of the city itself. All these listed changes should provide to the tourists completely different experiences, that will be able to experience the synergy of native food and untouched nature on this beautiful attraction.

Keywords: natural beauties, cultural and historical heritage, tourism development, catering offer, Knin as a tourist destination, synergies of native food and untouched nature

POPIS LITERATURE

a) Knjige:

1. Galičić V. (2009.) *Između ugostiteljstva i turizma*, 5. izdanje, Opatija: Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Opatija
2. Galičić V., Laškarin M. (2009.) *Putevi do zadovoljnog gosta*, 5. izdanje, Opatija: Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Opatija
3. Galičić V. (2012.) *Uvod u ugostiteljstvo*, 3. izdanje, Opatija: Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Opatija
4. Centar za poduzetništvo grada Knina d.o.o. (2007.) *Gospodarski vodič grada Knina*, 2. Izdanje, Knin: Grad Knin
5. Zelić, M. (2006.) *Knin- Kninska tvrđava*, 3. izdanje; Knin: Kninski muzej
6. Tadić-Šutra, N. (2007.) *Knin na starim razglednicama i vedutama*, 3. izdanje, Knin: Kninski muzej
7. Kušan, E. (2002.) *Turistička atrakcijska osnova*, 3. izdanje, Zagreb: Znanstvena edicija Instituta za turizam
8. Paić, P. (1998) *Knin- hrvatski kraljevski grad*, Knin: Matica hrvatska Knin

b) Elektroničke knjige:

Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje mladih (2012), *Turizam i ugostiteljstvo*, Zagreb: Printera grupa, posjećeno preko <http://www.asoo.hr/UserDocsImages/projekti/kvalifikacije/ishodi/planiranje%20kv/turizam.pdf> (23.10.2017.)

c) Znanstveni elektronički časopis:

Hegeduš I, Koščak I. (2014) *Vjerski turizam u Republici Hrvatskoj*, Hrčak, 17-23, posjećeno preko <http://hrcak.srce.hr/130241> (18.10.2017.)

d) Internet izvori:

<http://www.knin.hr> posjećena 18. 8. 2017.

<http://www.knin.hr/povijest/> posjećeno 18. 8. 2017.

https://hr.wikipedia.org/wiki/Kninska_tvrđava posjećeno 20.8.2017.

<http://hvm.mdc.hr/kninski-muzej,510:KNI/hr/info/> posjećeno 20.8.2017.

<http://www.tz-knin.hr/index.php/o-kninu/prirodne-znamenitosti> 21.8.2017.

<http://www.kulturni-turizam.com/hrv/sadrzaj/knin/2474/opsirnije/> posjećeno 22.10.2017.

<http://www.npkrka.hr/stranice/rimski-vojni-logor-burnum/97.html> posjećeno 23.8.2017.

<http://lokalni.vecernji.hr/gradovi/interijer-crkve-u-kninu-najbolje-ure-eni-javni-prostor-u-europi-608> posjećeno 20.8.2017.

<http://huknet1.hr/?p=23152> posjećeno 25.9.2017.

<http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=7878> posjećeno 21.8.2017.

<http://www.agroturizamduvancic.com> posjećeno 25.9. 2017.

<http://www.tz-knin.hr/index.php/smjestaj> posjećeno 22.8.2017.

<http://grad-knin.net/knin/hrvatska/udruga-grabarije-knin> posjećeno 22.8.2017.

<http://huknet1.hr/?p=24362> posjećeno 25.8.2017.

<https://hr.wikipedia.org/wiki/Ugostiteljstvo> posjećeno 22.10.2017.

<http://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=63009> posjećeno 22.10.2017.

<http://www.hup.hr/kadrovi-i-obrazovanje.aspx> posjećeno 22.10.2017.

<https://possector.hr/zakoni/kako-otvoriti-restoran-piceriju-kafic-fast-food> posjećeno 28.10.2017.

POPIS TABLICA

Tablica 1. SWOT matrica Knina u turističkom smislu

Tablica 2. Zaposleni u djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hranom

Tablica 3. Podjela ugostiteljstva prema razvrstanim skupinama ugostiteljskih objekata

Tablica 4. Pregled vrsta i tipova hotela prema različitim kriterijima razvrstavanja

Tablica 5. Idejni jelovnik „Restorana Krčić“

Tablica 6. Specijaliteti kuće “Restorana Krčić”

POPIS ILUSTRACIJA

Slika 1. Pogled s tvrđave na grad Knin

Slika 2. Kip kralja Zvinimira

Slika 3. Kninska tvrđava

Slika 4. Slap Krčić

Slika 5. Burnum

Slika 6. Manastir Krka

Slika 7. Slap Manojlovac

Slika 8. Crkva Gospe velikog hrvatskog krsnog zavjeta

Slika 9. Crkva Sv. Jakova

Slika 10. Spilja Gospe Lurdske

Slika 11. Manifestacija Zvonimirovih dana u gradu Kninu

Slika 12. Prizor s Burnumskih ida

Slika 13. Fotografija sobe na OPG-u Duvančić

Slika 14. Unutrašnjost restorana „Tvrđava“

Slika 15. Splav kralj Zvonimir

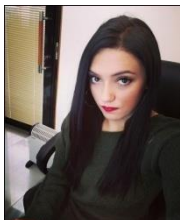
Slika 16. Trenutno stanje postojećeg devastiranog objekta

Slika 17. Trenutno stanje postojećeg devastiranog objekta

ŽIVOTOPIS

OSOBNE INFORMACIJE

MarlenaKomšić

📍 Tomislavova 218A, 22300 KNIN

☎ 095/ 752-6021

✉ marlena.komsic@npk.hr

Spol: Ženski | Datum rođenja: 01/07/1992 | Državljanstvo: hrvatsko

RADNO ISKUSTVO

(travanj 2017. - prosinac 2021.)

Asistent na EU projektu „Nepoznata Krka: skrivena blaga gornjeg i srednjeg toka rijeke Krke“

Nacionalni park Krka,

Trg Ivana Pavla II br.5, 22000 Šibenik

Priprema dokumentacije, arhiviranje, dogovaranje sastanaka, sudjelovanje na konferencijama, protokol računa kao i ostali administrativni poslovi

(lipanj 2016. -travanj 2017)

Turizam

Bookerica za njemačko tržište

Ship Lastavica,

S.Radića 3, 22244 Betina

Sastavljanje i slanje ponuda i prodaja putovanja, odlasci na turističke sajmove

Turizam

OBRAZOVANJE I OSPOSOBLJAVANJE

(2008.- 2012)

gimnazija

Srednja škola Lovre Montija

Knin

OSOBNJE VJEŠTINE

Materinski jezik hrvatski

Ostali jezici

	RAZUMIJEVANJE		GOVOR		PISANJE
	Slušanje	Čitanje	Govorna interakcija	Govorna produkcija	
njemački	C2	C2	C2	C2	C2
engleski	B1	B2	A2	A2	B1

Komunikacijske vještine naglašene komunikacijske vještine vještine pregovaranja i persuazije

Organizacijske / rukovoditeljske vještine

- život i rad s drugim ljudima u višekulturnim okolinama gdje je značajna komunikacija
- sposobnost razumijevanja složenijih organizacijskih i tehnoloških sustava

Digitalne vještine

SAMOPROCJENA				
Obrada informacija	Komunikacija	Stvaranje sadržaja	Sigurnost	Rješavanje problema
ISKUSNI KORISNIK	ISKUSNI KORISNIK	ISKUSNI KORISNIK	SAMOSTALNI KORISNIK	SAMOSTALNI KORISNIK

Poznavanje alata Microsoft Office-a (Word, Excel, PowerPoint)

Vozačka dozvola

B kategorija

DODATNE INFORMACIJE

nepušač
neudata
predsjednica Foruma mladih SDP-a GO Knin
sudjelovanje u projektu „Ritam kulturizma“

